

2/2005 **Letra**
Helsingin Flamencoyhdistyksen jäsenlehti

www.flamenco.fi

flamenco

HALUATKO LIITTYÄ HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEEN?

Vuotuisen jäsenmaksunsa maksanut saa neljäksi vuodessa ilmestyvän Letran ja 10–30 %:n alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosimaksu on 21 euroa, kerran maksettava liittymismaksu 10 euroa.

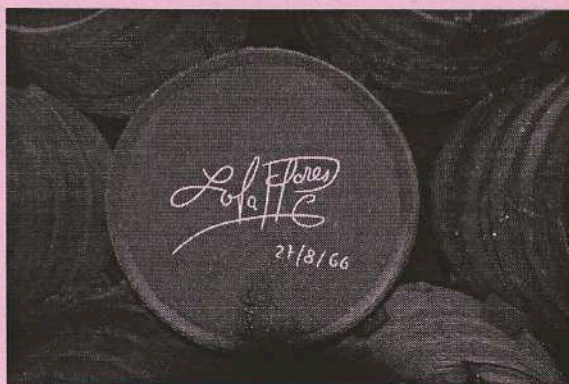
Jäseneksi liittyminen: Maksa 31 euroa yhdistyksen tilille: Nordea 206518-21707. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi tai sähköpostiosoitteesi viestikohdassa. Liittyttyäsi Sinulle lähetetään noin kahden viikon sisällä jäsenkortti sekä kuluvan vuoden jo ilmestyneet Letrat. Muistathan laittaa osoitteesi, että voimme lähettää lehden!

Lisätietoja:
taloudenhoitaja Anne Lamberg-Laitinen, p. 040 521 2763, työ 020 483 5911,
anne.lamberg@metso.com

Sisällys

Päätoimittajalta.....	3
Puheenjohtajalta.....	3
Kevään katuvinää: La calle de las gentes	4
Flamencoklubilla rennoin rantein.....	6
Flamencoklubi, vihdoin!	6
Madridissa nähtyä.....	7
Matkapäiväkirja: Flamencoa ja hevosia etsimässä.....	9
Flamencoa koko viikko.....	12
Ensimmäistä kertaa Jerezissä.....	13
Noticias.....	15
Festival Nórdico Tukholmassa.....	16
Flamencoa Pohjoismaissa.....	18
Teemana koulutus	
Kolumni: Ammattilainen vai ammattimainen?.....	19
Kan man dansa flamenco på svenska?.....	20
Legendaarinen Amor de Dios.....	22
Suomalaisten suosikki Sevillassa.....	22
Flamencokitaraa Hollannissa.....	23
Levyhautaselta	
Mehukkaita naisääniä.....	24
Siirappinen taidonnäyte.....	25
Javier Limón – tuottajagurun kaksi puolta.....	26
Rytmi yhdistää kansat.....	27
Calendario.....	28
Cabeza de Vaca.....	30
Top 5.....	30
Yhdistyksen hallitus, salien vuokraushinnat, tienda ja ilmoitushinnat...	31

Flamencolegenda
Lola Floresin
signeeraama
brandytynnyri.
Kuva: Matti Hovi.

Letra Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

Päätoimittaja:
Tove Djupsjöbacka,
Välskärinkatu 1 b A 23,
00260 HELSINKI,
p. 040 731 4304,
tove.djupsjöbacka@helsinki.fi

Toimitussihteeri:
Ailin Bayaz
ailin.bayaz@yfu.fi

Taitto:
Terhi Ketolainen
terhi.ketolainen@kolumbus.fi

Numeroa 2/05 toimittivat myös:
Erika Alajärvi
Aura Ettala
Matti Hovi
Maria Kause
Juho Koskimies
Juha Leino
Kaari Martin
Anu Silvennoinen
Helena Urpalahti
Tommi Virtanen

Tekstieditointi: Juha Leino

Oikoluku: Anne Lamberg-Laitinen

Kuvaajat:
Auli Kaartinen, solea@jippii.fi,
Mervi Ahlroth, mervi.neste@sci.fi

Kuvankäsittely:
Terhi Ketolainen

Kansi:
Tunnelmia Macarenan casetasta
Sevillan feriasissa. Kuva: Matti Hovi.

Paino: Yliopistopaino

ISSN 1456 7938

Jos kirjoitat Letraan:
Toimita jutut tai juttuehdotukset sähköpostitse päätoimittaja Tove Djupsjöbackalle liitetiedostona RTF-muodossa. Älä laita juttuun ylimääräisiä muotoiluja (sisennyksiä, lihavoituja, tavutuksia tms.) Lyhyet jutut voit kirjoittaa sähköpostiviestinä tai toimittaa postitse levykkeelle tai CD:lle tallennettuna.

Päätoimittajalta

Kevät lähenee loppuaan ja kesä lähestyy. Tänä vuonna onkin luvassa melkoinen flamencokesä – koulujen tiiviskurssien lisäksi flamenco on tarjolla kolmen suuren festivaalin ohjelmassa!

Kuopio tanssii ja soi on jo useamman vuoden ajan satsannut huipputason flamenco-opettajiin, joskin Kuopion lavoilla ollaan flamenco nähty vain satunnaisesti. Myös tänä vuonna Kuopioon on saatu todellinen huippuopettaja, sevillalainen Manuel Betanzos.

Tampereen Flamencoviikko tekee tänä vuonna näyttävän paluun viime kesän harmillisen peruuntumisen jälkeen. Tänä vuonna flamencoviikkoyhdistys saa avukseen tuotanto-toimiston, ja väli vuosien jälkeen on palattu vanhojen aikojen konseptiin: laulukonsertti, kitarakonsertti ja suuren tanssiryhmän vierailu.

Ilahduttavaa on myös se, että festivaali on ottanut ohjelmaansa Katja Lundénin ¡La Máscara! -esi-

tyksen. Tampereellahan suomalaiset kokoillan esitykset ovat perinteisesti loistaneet poissaolollaan. Toki viime vuosina siellä on nähty ainakin Agua, La Kalevala, Munch ja Canela, mutta Tampereen peruskonsepti tuntuu antavan nihkeästi tilaa tällaisille esityksille. Peruskonseptiin mahtuvat vain espanjalaiset huippuvierailut ja Telakan viihtyisät suomalaiset illat, jotka ovat erittäin tärkeitä esiintymistilaisuuksia flamencoille ympäri maata. Onkin tärkeää tarjota lava kaikille halukkaille, jotta esiintymiskokemusta kertyisi ja esiintymiskynnys laskisi. Toki mahdollisuuksia tarjoavat myös esimerkiksi Helsingissä Peñan joului- ja kevätkuulat, mutta jostain syystä näihin ei aina riitä innokkaita esiintyjiä.

Kesän tulokas festivaalientäällä on ensimmäinen yhteispohjoismainen flamencofestivaali, joka järjestetään Tukholmassa elokuussa. Se on ainutlaatuinen tilaisuus tavata flamencoon hurahtaneita koko Poh-

joismaiden alueelta, joten toivotavasti suomalaisetkin osallistuvat sankoin joukon.

Mutta jos kukkaro ei anna periksi osallistua kaikkiin näihin tapahtumiin, mitä sitten? Vaikka on pakko iloita siitä, että maahamme saapuu tällainen määrä huippuartisteja, ei voi olla miettimättä mahdollisia seureauuksia. Suomi on toki kesäfestivaalien siunattu maa, mutta syövätkö tapahtumat jossain vaiheessa toisensa? Varsinkin Kuopio tanssii ja soista on tullut Tampereelle paha kilpailija. Kun aikoinaan Helsingin Flamencofestivaali perustettiin, se sijoitettiin keskelle talvea nimenomaan siksi, ettei se ryhtyisi kilpailemaan Tampereen kanssa. Riittääkö maassamme flamencon rakastajia pitämään kaikki nämä tapahtumat yllä? Se jääköön nähtäväksi.

Oikein hyvää flamencokesää kaikille!

Tove Djupsjöbacka

Älä koskaan sano ”en koskaan”!

Sain kunnian ottaa vastaan Helsingin Flamencoyhdistyksen puheenjohtajan pestin, vaikka viimeksi keväällä 2003 erotessani virasta olin vakuutunut, että puheenjohtajuus on osaltani ikuisesti ohi. Tähän jyrkkään päätökseen oli omalta osaltani isona syynä kasvava vatsanympärykseni, mikä nyttemmin on muuttunut 80-senttiseksi pikkuneidiksi. Nyt kaksi vuotta myöhemmin, luottamuksen osoitusten saattelemana, jouduin perumaan päätökseni. Kiitos kaikille niille, jotka tukivat minua uutta puheenjohtajaa valittaessa. Edellinen puheenjohtaja Kirsi Niittyinperä on tehnyt loistavaa työtä yhdistyksessämme. Hänen asiantuntevuutensa ja ammattitaitonsa etenkin eri hallinnollisten asioiden parissa on ollut ihailtavaa. Onneksi Kirsi ei jäänyt pois kokonaan uudesta hallituksesta, vaan jatkaa hallituksen varajäsenenä.

Helsingin Flamencoyhdistys ei ole pelkästään Peñan studio ja hallituksen päätökset. Se on satojen ihmisten yhdistys, joka edelleen yrittää toimia kaikkien ”flamencojen” eduksi, tukien ja järjestäen erilaisia tapahtumia. Haluan omalla puheenjohtajakaudellani muistuttaa kaikkia siitä, että yhdistys on yhteisellä asialla. Yhdistys on avoin kaikille flamencon tekijöille, harrastajille, muusikoille, ammattilaisille ja muuten vain flamencosta kiinnostuneille. Toivoisin, että yhdistyksemme jäsenistö haluaisi aktiivisemmin tuoda ideoita ja osaamistaan flamencoyhdistykseen. Kaikki ideat ovat sallittuja. Yhdistyksen hallituksella on hyvin rajalliset resurssit järjestää erilaisia tapahtumia ja tempauksia. Myös hallituksen toiminta on vapaaehtoistyötä, joten asioita hoidetaan omien töiden ja elämäntilanteiden

mukaan. Jos haluat tehdä tai järjestää jotain flamencoon liittyvää, kerro siitä hallitukselle. Erilaisia tapahtumia ynnä muita toimikuntia voidaan muodostaa, mikäli idea ja innokkaita vapaaehtoisia löytyy! Myös yhdistyksen pitää kehittyä ja uudistua. Kehittyminen ei tapahdu itsestään, vaan yhteisellä innolla ja vapaaehtoistyöllä hyvän asian puolesta.

Haluan vielä yhdistyksen puolesta toivottaa onnea Kuopiolle, Tampereelle, Tukholmalle, Hovinsatutalille ja kaikille muille tuleville flamencotapahtumille.

Hyvää kesää kaikille!

Anne Virtanen

Kevään katuvinää

La calle de las gentes,
Gloria-teatteri 18.5.2005

*Abuelas con Pedro
ylväässä farrucassa.
Aukeaman kuvat:
Auli Kaartinen.*

Kevään oppilasesitykset alkoivat, kun **Laura Vilhosen** Helsingin tanssiopiston flamencoryhmät esiintyivät Gloriassa. "La calle de las gentes" kuvasi tapahtumia vilkkaalla kauppakadulla. Illan aloittivat vuoden verran tanssineet oppilaat iloisesti sevillanaksella. Heitä säesti Toma O Deja -yhtye, joka tunnetaan parhaiten nimenomaan sevillanaksistaan. Lavalla tungeksi paljon ihmisiä, kuten kauppakadulla aamupäivisin kuuluukin. Myös laulajat oli ripoteltu ympäri lavaa. Idea oli hauska, mutta valitettavasti edessä istuskelevien laulajien äänet eivät kuuluneet ainakaan parvelle asti. Laulun loputtua jyrähti ukkonen, jolloin kaikki ryntäsivät sadetta pitämään: hauska tapa saada esiintyjät pois lavalta ja

bändi vaihtumaan nauhamusiikiksi. Lavalle saapuivat Abuelat, joita on aina hauska katsoa. Pidän heistä tosin enemmän kepeissä ja iloisissa paloissa, jolloin tanssin riemu saa näkyä. Ryhmä on tanssinut pitkään yhdessä, ja se kyllä näkyy.

Illan muusikot – laulaja **Antonia de Córdoba**, kitaristit **Chiqui** ja **Vesa Jaakola** sekä perkussionisti **Karo Sampela** – pääsivät lavalle ja aloittivat menevällä tangoksella. Tangos on yksi niistä paloista, joissa pidän iloisesta Antoniasta erityisen paljon. Hieman tahmean alun jälkeen bändiä oli rentouttavaa kuunnella. Vuodenvaihteessa aloittanut oppilasryhmä kävi aivan lopussa pyörähtämässä lavalla. Tanssinpätkä vain oli niin lyhyt, ettei se oikein ch-

tinyt kunnolla edes alkaa.

Illan yksi kohokohta oli **Emilia Ahon, Anne Riikolan** ja Laura Vilhosen tanssima alegrías. Asetelma oli hienon näköinen: Aho punaisessa bata de colassa edessä, Riikola ja Vilhonen takana varjoina mustissa batoissaan. Lopuksi Laura Vilhonen johdatteli alegríaksen sujuvasti Abuelas con Pedro -ryhmän hienoon keppifarrucaan. Housuihin ja kauluspaitoihin sonnustautuneet abuelat olivat tiukan näköisiä keppiensä kanssa. Oman lisänsä toivat paidat "Casa Pedro" ja "Abuelas con Pedro". Hauskaa! Palona terävyyttä vaativa farruca ei ehkä kuitenkaan ole abuelas-ryhmälle sopivin.

Muusikoiden bulerías oli hieno. Chiqui intoutui myös lauleskele-

*Meininkää muusikko-
rivistössä. Vasem-
malta Karo Sampela,
Antonia de Córdoba,
Vesa Jaakola sekä
Chiqui.*

maan ja svengailemaan, ja oli varastaa koko show'n. Sitten lavalle pelmahi iloinen tangos-ryhmä. Muusikot päästettiin juomaan Pedron baariin, ja jälleen musiikki vaihtui sujuvasti bändistä nauhamusiikiksi. Letkeää tangosta seurasi mukavan rauhallinen malagueñas y verdiales. **Hanna Apunen** ja **Maija Kansanaho** tanssivat varman näköisesti ihanissa pilkkupuvuissaan. Kaverusparia on mukava katsoa yhdessä lavalla.

Kohta ei enää niin uuden tulokkaan Chiquin upean soolon jälkeen tuli illan huipennus: Emilia Ahon, **Katja Lundénin** ja Laura Vilhosen tyylikkään voimakas siguiiriyas. Vierailevat tähdet Aho ja Lundén antoivat jälleen kerran oppilaille jotain tavoiteltavaa.

Ja lopuksi palattiin taas sevillanukseen, jossa olivatkin kaikki illan esiintyjät mukana. Lava oli täynnä iloisia tanssijoita, ja osa muusikoistakin intoutui tanssimaan. Ja päivän touhut kauppakadulla voivat taas alkaa.

Ilta oli kokonaisuutena onnistunut, vaikka sisään pääseminen heti ovella tapahtuvan narikkamaksukeräyksen takia olikin takkuilevaa. Ohjelma oli mukavasti koottu, ja vierailevien tähtien esitykset oli siroteltu pitkin iltaa rauhoittamaan oppilasesitysten tangosvilinää. Hienoa, että Laura Vilhonen oppilaineen jaksosi järjestää näin suuritöisen illan!

Aura Ettala

*Antonia de Córdoba,
Vesa Jaakola ja Chiqui.*

*Malagueñan tunnelmissa
Maija Kansanaho ja
Hanna Apunen.*

Flamencoklubilla rennoin rantein

Club Candela ravintola Pianossa 4.5.2005

Espanjalaisen kitaristin **Chiquin** isännöimä uusi klubi toi raikkaan tuulahduksen suomalaiseen flamencoelämään.

Lyhyessä ajassa helsinkiläisiin flamencopiireihin sujahtaneen Chiquin alias **Juan Jiménezin** ranne oli talvisen kaatumisen jäljiltä vielä jäykkä, mutta henkisesti nivelet olivat enemmän irrallaan kuin Suomessa pitkään aikaan. Parin peruutuksen, lyhyehkön markkinoinnin ja – tosin luultavasti vähemmän todennäköisesti – Suomi–Ruotsi-jääkiekko-ottelun vuoksi Piano-ravintolan viihtyisässä salissa näkyi muutama tyhjä tuoli, mutta klubbailemaan saapuneet flamencot tuntuivat nauttivan näkemästään ja kuulemastaan. Ilmassa oli ehkä aistittavissa lievää jännittyneisyyttä, kun uuden tapahtuman käyttäytymiskoodit olivat vielä hakusessa, mutta varsinkin toisen puoliskon rumbat alkoivat imeä palmaksia ilmaan ja väkeä parketille.

Kitaristin puolison ja klubiemännän tehtäviä hoitaneen **Heidi Oilimon** hauskaasti esittelemä housebändi Grupo Cerbero käsittää Chiquin lisäksi **Karo Sampelan**, joka vaihteen vuoksi soitti cajónin lisäksi piskuista rumpusetiä, sekä basisti **Jari "Dile" Kolasen**. Ja siinäpä muuten onkin rytmiryhmä, joka todella pelittää! Kun Chiqui syöksähteli kitarallaan laveasti ja välillä suorastaan uhkarohkeasti, Kolanen ja Sampela pitivät groovea yllä järkähtämättömällä tyyneydellä. Etenkin Kolasen ilmaantuminen suomalaisen flamencon tähtitaivaalle ilahduttaa ja samalla hämmästyttää, sillä hän on nopeasti kehittynyt täydellisestä ummikosta tyyliäjäiseksi, lupaavaksi flamencobasistiksi.

Chiqui oli parhaimmillaan reippaissa revittelyissä, joissa hän pystyi hyödyntämään kokemustaan tanssin ja laulun säestäjänä. Näissä kappaleissa kaikenlaista hienostelua ja pikkutarkkaa näpertelyä vältettiin aina lievään rupisuuteen asti. Intoutuipa

hän jopa itse laulamaan **Camarónin** tunnetuksi tekemän "Volando voy"-rumban, vaikkei häntä varsinaiseksi laulajaksi voikaan kutsua. Mutta mikä laulutaidossa tai soittamisen suloudessa menetettiin, se meiningissä voittiin. Hyvänä apuna hänellä oli laulaja **Antonia de Córdoba**, joka ensimmäisellä puoliskolla vastasi palmaksista ja solistin tehtävistä. **Laura Vilhonen** esitti illan tyyliin sopivan epävirallisen oloisen alegríaksen tyylikkään konstailemattomasti.

Club Candelalla on monta hyvää puolta, joiden takia klubille voi toivottaa onnea ja menestystä: sangria-mukiin menevä maantieteellinen sijainti, ravintola Pianon viihtyisyys sekä järjestäjien pingottamaton asenne, joka toivottavasti seuraavalla kerralla rohkaisee yleisöä vielä aktiivisempaan osallistumiseen. Ja jos osakin tuosta rentoudesta siirtyy suomalaisflamencojen omiin teke-misiin, klubi on täytrännyt tehtävänsä 110-prosenttisesti.

Juha Leino

Flamencoklubi, vihdoinkin!

Helsingistä on jo pitkään puuttunut flamencoklubi. Sen perään on illanistujaisissa huokaillu tämän tästä. Ollaan kaipaillu flamencoviikkojen ohelle jotain ex tempore -tyylistä jamittelua ja koputeltua. Jostain syystä suomalainen jäyhä kansanluonne ei ole kuitenkaan taipunut tällaiseen spontaaniseen reuhottamiseen. Pakolliset peñan joulu- ja kevätpippalot ovat usein kuivahtaneet puolenyön tienoille jengin siirtyessä siiderin perässä lähibaareihin.

Mutta josko nyt viimein tablaokulttuuri rantautuisi Helsinkiin?! Espanjasta kotiseuduilleen palannut Heidi Oilimo toi mukanaan aviomiehensä El Chiquin, flamencokitaran ammattilaisen, Chiqui kasasi Club Candelan housebändin Grupo Cerberon, jonka voi nähdä joka kuukau-

den ensimmäisenä keskiviikkona ravintola Pianossa Kruununhaassa.

Club Candelan tarkoitus on virkistää Helsingin flamencokulttuuria luomalla flamencon harrastajille yhteinen kohtaamispaikka. Joka kerta paikalla on myös vierailevia muusikoita, jotka ovat Grupo Cerberon kanssa harjoitelleet jotain uutta ja ainutlaatuista. Ainutlaatuista siksi, että "tarkoitus on houkutella paikan päälle myös muita kuin flamencomuusikoita, jotta saataisiin jotain tavallisuudesta poikkeavaa aikaiseksi", kertoo yhtyeen basisti Jari Kolanen. Mies tunnetaan rockpiireissä lempinimellä Dile. Jo hänen mukanaolonsa tekee musiikista tietyllä tavalla cross-overia. Hän on kannuksensa bassotellut 80-luvulla Amerikassakin käyneessä Nights of Iguanassa. Monet

muistavat hänet myös Veeti & the Elastic Familysta. Dilen, Chiquin ja perkussionistin Karo Sampelan soittoa kannattaa tulla kuuntelemaan, vaikkei ihan flamenco-aficionado olisikaan, sillä soitosta riittää ammennettavaa itse kullekin.

Klubiemäntä Heidi toivoo, että myös tanssijat tulisivat rohkeasti hauskaa pitämään. "Täällä ei valmiita ohjelmanumeroita nähdä, vaan kuka vain voi hypätä lavalle vaikka kesäsandaaleissa." Paikan päällä on muuten hyvä tapas-tiski, jos hiukopaa tekee mieli.

Tommi Virtanen

Madridissa nähtyä

KAARI MARTIN

Carmen, Carmela

Koreografia: Antonio Canales, ohjaus: Miguel Narros; tanssi Lola Greco, Antonio Canales, Diego Llori; kitara Daniel Méndez, Paco Iglesias; laulu Herminia Borja, José Valencia; lyömäsoittimet Lucky Losada; taustanauha (Bizet'n oopperamusiikkia).

Oli mielenkiintoista kuunnella Amor de Dios -koulun käytävillä mielipiteitä **Antonio Canalesin** koreografioimasta "Carmen, Carmela" -teoksesta. Suurin osa tanssijoista ei ollut pitänyt siitä, ja arvostelut Espanjassa ovat menneet hyvinkin ristiin. Minulle Canales on edelleen yksi Espanjan parhaita koreografeja ja tanssijoita. Espanjalaiset kiinnittävät tuhattomasti huomiota siihen, että hän on lihonut, mikä ikäänkuin tekee hänestä huonomman tanssijan kuin hyvinä hoikkina päivinä! Mutta Espanja onkin Euroopan kärkimaa kauneusleikkauksissa: katukuvassa näkyy mitä surullisimpia esimerkkejä naisista, jotka ovat muuttuneet ihmisistä ilmeettömiksi nukeiksi. Canalesin lihomisen päivittely tuntuu absurdilta lajissa, jonka todellinen painoarvo on ollut ihan muualla kuin ulkonäössä.

"Carmen, Carmela" on tekijöiden näkemys **Prosper Meriméen** kuuluisasta Carmen-romaanista kolmen tanssijan ja muutaman muusikon esittämänä. Espanjan Kansallisbaletista tunnetuksi tullut **Lola Greco** tanssi Carmenin roolin, **Diego Llori** oli Escamillo ja Canales itse tanssi Don Josén. Greco tanssi kyllä hienosti, mutta koreografin ja ohjaaja **Miguel Narrosin** näkemys Carmenista ei tehnyt hänen tanssilleen oikeutta. Grecon Carmen oli nurkassa pillittävä ja voivotteleva naikkonen, joka lopussa teki itsemurhan. Siis mitä!? Carmenhan piut paut välitti rakastajistaan ja nauroi päin naamaa

vielä kuolemansa hetkellä. Diego Llorin tulkinta jäi tekniseksi ja etäiseksi, mutta Canales vei pisteet kotiin, vaikka olikin kopioinut suoraan **Mats Ekin** kuuluisasta Carmen-koreografiasta kokonaisia liikesarjoja. Canalesin tangossoolo **Lucky Losadan** cajónin säestyksellä oli kuitenkin pomminvarmaa Canalesia, tiukkaa naputusta ja puhdasta karismaa. Canalesin läsnäolo vei myös huomion dramaturgian ontumisesta ja hämäristä mikkevirityksistä lavalla. Harmittelen vieläkin, etten ehtinyt katsomaan teosta toistamiseen.

XX Madrid en Danza

Compañía María Pagés: Canciones, antes de una guerra

Koreografi **María Pagésin** uusin teos koostui hänen esittelytekstinsä mukaan vanhoista lauluista, jotka hän ryhmänsä kanssa oli löytänyt "ideoiden basaarista", ja kuunneltuun näitä lauluja ryhmä oli päättänyt tanssia ne. Minulle jäi kuitenkin epäselväksi, oliko ryhmä todella osallistunut teoksen rakentamiseen, sillä ainakin koreografia oli merkitty vain Pagésin nimiin. Joka tapauksessa teos oli alusta loppuun osoitus huonosta mausta ja huonosta taiteen tuntemuksesta yleisesti. Pahimpana esimerkkinä oli **John Lennonin** kuuluisan "Imagine"-laulun raikaus, tulkitsijana afroamerikkalainen gospellaulaja enkeliksi pukeutuneena. Laulajat sinänsä olivat loistavia, mutta lauluilla ei ollut mitään tekemistä toistensa kanssa, koreografioilla ei ollut mitään tekemistä laulujen kanssa, ja teoksesta oli mahdotonta löytää yhtään kokonaista ajatusta. Tansseissa ei ollut jännitettä eikä dramaturgiaa. Tanssiryhmä oli teknisesti pätevä, mutta jäin ihmettelemään, oliko heidän tehtävänään vain viihdyttää yleisöä sillä välin kun Pagés vaihtaa vaatteita? Tällä ker-

taa ryhmällä oli sentään enemmän tanssittavaa kuin Pagésin edellisessä teoksessa "Flamenco Republic", mutta edelleen heidän roolinsa teoksessa jäi tyhjäksi.

Jos haluaa yhdistää flamencotanssia muuhun musiikkiin, pitäisi olla hieman enemmän näkemystä eikä ruveta tanssimaan perustangoskaamaa "When the saints go marching in" -kappaleen tahdissa. Pagésin kädet ovat kyllä kuuluisat pituudestaan ja ilmaisuvoimastaan, mutta pitäisi olla jotain ilmaistavaa. Myös Pagésin jalkatyöskentely on aika ajoitin epä-tarkkaa ja epäselvää, soolokoreografiat vailla ideaa tai suuntaa.

Teoksen todellinen valopilkku tanssiryhmän lisäksi oli laulajatar **Ana Ramón**. Teoksen visuaalinen suunnittelu valoja ja pukuja myöten oli hieno, mutta "Imagine"-kappaleen aikana taustalle valaistu maailman kartta alkoi ainakin minulle olla jo vähän liikaa. Sen rinnalla "We are the world" on arvostelun ulottumattomissa.

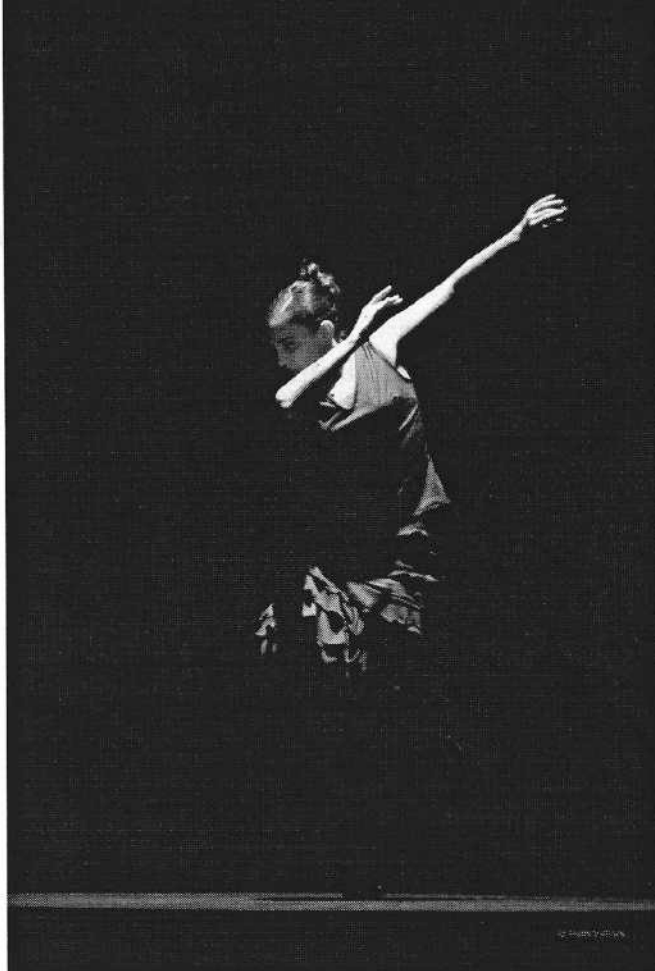
Compañía Rafaela Carrasco: Una mirada del flamenco

Compañía Rafaela Carrascon uusin teos "Una mirada del flamenco" (Yksi näkemys flamencosta) sai maaliskuussa unohtumattoman ensi-iltaansa Jerezin flamencofestivaalilla, jossa yleisö osoitti ryhmälle suosiotaan poikkeuksellisen pitkään ja hartaasti. Teosta esitettiin yhdeksän kertaa myös Madrid en Danza -festivaalilla ja nyt se nähdään Suomessa, Tampereen Flamencoviikolla heinäelokuun vaihteessa.

"Una mirada del flamenco" on nimensä mukaisesti yhden tekijän näkemys siitä, mitä flamencolla halutaan välittää eteenpäin ja mitä flamenco voi olla tänään. Teoksessa esiintyy **Rafaela Carrascon** lisäksi viisi tämän hetken kovatasoisimmis-

ta ja persoonallisimmista nuorista flamencotanssijoista, mm. **Manuel Lián**, joka myös opettaa Tampereen Flamencoviikolla. Granadalainen Lián aloitti opiskelut Madridissa 17-vuotiaana ja muutti kaupunkiin vakituisesti 20-vuotiaana. Suurimpana vaikuttajanaan hän pitää niinkään granadalaista tanssijalegendaa **Manoletea**, joka kannusti häntä jatkamaan tanssin opiskelua pääkaupungissa. Carrascon ryhmässä hän aloitti vuonna 2002, samana vuonna kun tämä voitti Madridin koreografiakilpailun. Liánilla on tekeillä myös omia projekteja: "Cámara Negra" **Olga Ramosin** kanssa ja "Dos en Compañía" **Marco Floresin** kanssa. Kolme edellä mainittua sekä flamenco- ja nykytanssija **Daniel Doña** tanssivat yhdessä myös Carrascon ryhmässä. Lián on tämän hetken kysytyin opettaja Madridin Amor de Dios -koululla. Nuoresta iästään huolimatta hän on hyvä pedagogi ja tarkka haluamastaan intensiteetistä jokaisessa liikkeessä. Hän on myös työskennellyt useissa nimekkäissä ryhmissä vuodesta 1998, ja viime vuonna hän voitti ensimmäisen palkinnon Madridin koreografiakilpailussa.

Liánille vierailu Suomessa on ensimmäinen, Carrasco on vierailut Suomessa useaan otteeseen, mm. Kuopio Tanssii ja Soi -festivaalilla 2002 "La Música del Cuerpo" -teoksella. Molemmat teokset ovat tämän päivän nykytaideteoksia, joissa on mahdotonta ja tarpeetonta enää erotella puhdasta flamencotekniikkaa ja nykytanssia. Termi puhdas flamenco (flamenco puro) on muutenkin ollut aina katsojan määriteltävissä, sillä kuka on tarpeeksi pätevä päättämään missä puhdas flamenco alkaa ja loppuu? "Una mirada del flamenco" on teos täynnä erilaisia tunnelmia: herkkyyttä, hiljaisuutta, kiihkeyttä, monimuotoista musiikkia ja persoonallista ilmaisua. Teoksen tanssijat ovat keskenään hyvin erilaisia, ja Carrasco on halunnut tuoda heidät esiin yksilöinä, ei oman tyyliensä kopioina. Muusikoista mieleeni jäivät erityisesti kitaristi **Jesús Torres**, perkussionisti **Sudhi Rajagopal**, laulaja **Manuel Gago** ja pianisti **Pablo Suárez**. Suárezin pianonsoitto on niin täynnä nyanseja, että minulta meni

Rafaela Carrasco uudessa teoksessaan "Una mirada del flamenco". Kuva: Jesús Vallinas

neljä esitystä tajuta, että teoksen viimeisessä soleässä piano ja kitara vaihtelevat samassa roolissa.

Teos on rakennettu dramaturgialtaan vivahteikkaasti ja vahvasti. Alun bulería etenee niin intensiivisesti ja vauhdikkaasti, että katsoja unohtaa hengittää välissä. Kiistelty "Falduca" eli farruca miestanssijoille bata de colalla näyttää miten bataa voi käyttää tyylikkäästi ja vähäeleisesti. Tans-

sijat muistuttavat pappeja mustissa batoissaan, ja heidän ilmaisunsa on niukkaa, suorastaan hieman pelottavaa. Kaikki kohtaukset on rakennettu visuaalisesti yksinkertaisilla mutta tehokkailla elementeillä kuten Carrascon martinete-soolo palmaksia tekevän miesrivin edessä. Kaikkein kaunein ja koskettavin on kuitenkin lopun soleá, kolmen eri rakkaustarinan kuvaus.

Muutama kysymys Rafaela Carrascolle:

KM: Tervetuloa Suomeen!

RC: On aina mahtavaa tulla Suomeen! Olen ihastunut luontoon ja järviin, ihmisiin ja myös suomalaisen yleisöön. Ja saunaan!

KM: Mitä ammatillisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on nyt?

RC: Olen nyt keskittynyt "Una mirada del flamenco" esittämiseen. Seuraava projektini on tosin jo valmiina paperilla, mutta haluan odottaa, sillä kahden edellisen teoksen jäljiltä minun pitää ladata pattereita pari vuotta. Esitykseni ovat hyvin henkilökohtaisia ja rehellisiä, ja olen laittanut itseni peliin niin sata-prosenttisesti, että tällä hetkellä tuntuu siltä kuin kaikki olisi sanottu.

KM: Miten "Una mirada del flamenco" on otettu vastaan Espanjassa?

RC: Olen todella tyytyväinen yleisön reaktioon. On vielä paljon ihmisiä, jotka pitävät ns. meluisammasta flamencosta, mutta tämän esityksen kohdalla myös se espanjalaisyleisö, joka ei pidä flamencosta ja kertoo tullessa ystäväänsä pakottamana katsomaan, on ottanut teokset hyvin vastaan. Ihmiset ovat todella nauttineet esityksestä.

Kaari Martin

Flamenco ja hevosia etsimässä

TEKSTI JA KUVAT: MATTI HOVI

Flamencon juuret ovat vahvasti mustalaismusiikissa. Mustalaisilla on aina ollut hevosia, jotka liittyvät kulkemiseen ja vapauden kaipuuseen.

Madrid

Tapaan vanhan ystäväni Joaquínin, johon tutustuin ensimmäisellä Espanjan-matkallani. Joaquín ystävineen tarjosi silloin kyydin liftaten kohti Andalusiaa matkustavalle suomipojalle. Ehdotan illallista Madridin ykköstablaossa Corral de la Moreriassa. Sovittu. Madridissa syntynyt ja siellä koko ikänsä asunut Joaquín ei ole kertaakaan käynyt katsomassa flamenco. Vaikea uskoa, mutta totta. Illan pääesiintyjät ovat **Juan Maya** ja **Belén López**. Ruoka maistuu, flamenco soi, jutellaan. Yllätyksekseni Joaquín ei tunne eri paloja, ja tuntuu oudolta selittää espanjalaiselle, että ”äskeinen oli alegríasta ja nyt soi bulerías”. Huudan pari jaleota ja Joaquín on pudota tuoliltaan hämmästyksestä. Tilanne olisi varmaan sama, jos suomalaisessa illanvietossa koskenkorvalaseja kohotettaessa espanjalainen vieras murjaisi ”hölökyn, hölökynpä hyvinnii kölökyn”. Juan Maya ja Belén López tekevät hienon esityksen. Ilta on onnistunut, pyydämme laskun. Joaquínilla oli selvästi pieniä ennakkoluuloja flamencon suhteen, mutta hän on erittäin positiivisesti yllättynyt. ”Tänne vanha isäukko pitää ehdottomasti tuoda. Hän on syntynyt Córdobassa ja aina jankuttanut, että tykkää flamencosta.”

Sevilla

Seison keskellä feria-aluetta. Katkeamaton hevosvirta kulkee silmiäni editse. Aivan uskomattoman ylikoristeltuja hevosia viimeisen päälle

puunattujen vaunujen edessä, vauhuissa iloista väkeä, naiset kirkkaimissa hameissaan, kaikilla kädessä lasi manzanillaa. Alueella on tuhat isoa markkinatelttaa eli casetaa, joissa kaikissa soi iloinen sevillanas tai rumba. Teltoista tulee sieraimia kutkuttava friteeratun ruuan ja manzanillan tuoksu. Feria-alueella on tuhat hevosta, joten on aistittavissa myös eräs tallinpitäjälle hyvin kotoinen tuulahdus. Lähes jokaisen casetan portilla on yrmyn näköinen portsari, joka haluaa nähdä kutsukortin, mutta Macarenan kaupunginosan casetaan voi mennä ilman kutsua. Espanjalaiset ovat ihanan vieraanvaraisia, yksinäiselle kulkijallekin löytyy aina koti. Sisällä on uskomaton fiilis. Ämyreistä raikaa sevillanas, jota osa ihmisistä tanssii pienellä lavalla. Melkein vieressä on nuorten porukka, joka laulaa ja tanssii toista sevillanasta. Taaempaa näkyy kolmas ryhmä, jolla on oman laulun tukena kitaristi ja cajónin soittaja. Eikun peremmälle. Väistelen litraisia rebujito-mukeja kantavia nuoria. ”Ota meistä kuva!” he huutavat. Tungen perem-

mälle ja tönäisen kameralaukullani poikia, joilla on käsissään lautasellinen friteerattuja pikkumustekaloja eli puntillitoksia. Sanon vaistomaisesti "perdón", koska tuoreessa muistissa on kuvauskeikka Ranskassa ja yksityisyydestään tarkat pariisilaiset, joilta täytyy heti pyytää anteeksi pienintäkin tahatonta kosketusta. Täällä on toinen meininki. "Älä nyt meiltä anteeksi pyytele, mehän tässä sinun tielläsi oltiin! Mistäpäin muuten olet kotoisin?" kysyvät pojat.

Feria-alueella voi kuulla myös ihan oikeaa flamenco. Vuosi sitten pysähdyin erään casetan eteen, koska jotain oli selvästi tekeillä. Gitanoja parveili teltan edessä. Kurkistin telttaan, jonka esiintymislavalle marsi lyhyt, tumma kaveri, joka alkoi laulaa särmikästä buleríasta tehden

välillä pieniä tanssin pätkiä. "Se on **Farruquito!**" huudahti vieressäni oleva mustalaisnainen. Luin seuraavana päivänä lehdestä, että liikennetöppäilystä linnassa istunut Farruquito oli saanut lomaa päästäkseen käymään ferিয়াssa.

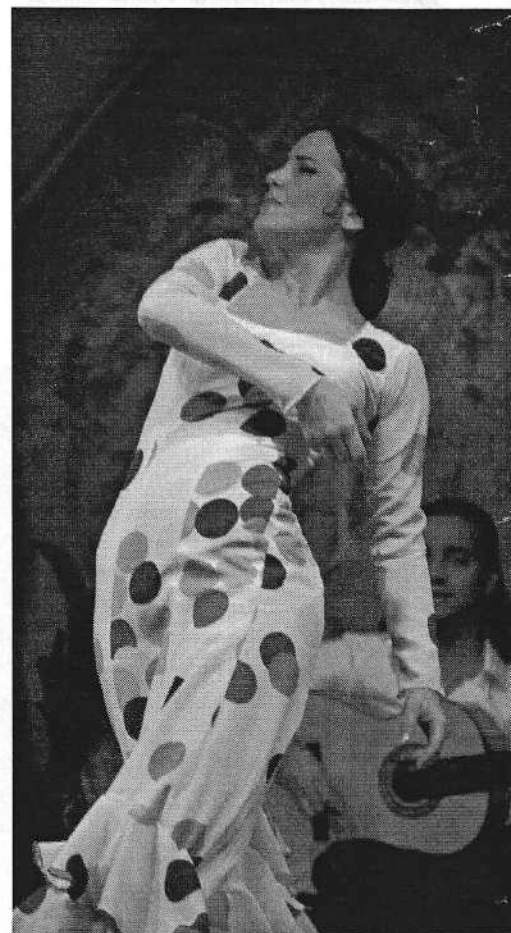
Osa casetoiden nimistä on kivan asiallisia. Tähän kastiin kuuluvat esimerkiksi poliittisten puolueiden ja eri kaupunginosien telttojen nimet. Partido popular. Triana. Macarena. Osa yrittää huvittaa nokkeluudellaan. "Ujojen" teltassa tuskin on kovin riehakasta. Mieli tekisi kurkistaa "Himokkaiden" teltaan. Viinintuottaja Torresin logosta on väännetty yhteen casetaan hauska nimi "Torpes", törpöt.

Sevillassa on miljoona satatuhatta asukasta. Siksi tuntuukin yllätyksen yllätykseltä, kun säännätessäni hotellista kadulle olen törmätä polkupyörää polkevaan tanssija **Kati Vyyryläiseen**. Kati on asunut Sevillassa jo toista vuotta, ja hän kertoo kitaristi-poikaystävästään Pedrosta ja heidän juuri avaamastaan flamencostudiosta. Olemme Katin kanssa yhtä mieltä siitä, että Sevillassa on taikaa. Seuraavana päivänä tapaan ferিয়াssa tanssija **Maija Lepistön** ja hänen sevillalaisen poikaystävänsä **Danin** sekä tanssija **Maura Martinin**. Maistelemme manzanillaa. Monitaituri Maija opiskelee flamenco, ompelee flamencopukuja ja valmistelee omaa flamencoesitystä eräässä tablaossa.

Sevillalaisessa kitarakaupassa. **Valeriano Bernalilla** oli parhaat nettisivut, ja tätä pajaa suositteli myös ruotsalainen flamencokitaristi **Emil Pernblad**. Kokeilen eri kitaroita. Bulerías-niminen malli soi nätisti. Al Alba tuoksuu syressille. Kitara soi hetken kuin unelma, mutta alkaa vouvata. Myyjä selittää, että se on niin neitsyt, että on ensimmäistä kertaa vireessä. En heti usko myyjän puheita. Alitajuntaan on jotenkin iskostunut ajatus siitä, että vierasmaalaista petetään kitarakaupoissa aina kun mahdollista. Virittelen yhä uudestaan Al Albaa, ja soittelen sitä vuorotellen Buleriaksen kanssa. Näistä kahdesta toinen lähtee Suomeen. Bulerías on helpompi soit-

taa... mutta kun Albaan saa tatsin, se alkaa puhalttaa pihalle ihmeellisen kauniita ylä-ääniä. Ehkä kitarat ovat kuin hevoset, että hyvä hevonen osaa opettaa ratsastajaa. Al Alba lähteköön Suomeen!

Ybarran arabihevostila on Sevillan maaseudulla. Itse asiassa hevoset ovat vain pieni sivujuttu Ybarralla, joka on Espanjan suurimpia oliivintuottajia. Ajelemme **Rafael Ybarran** maasturilla tammalaitumella, jolla kirmaa neljäkymmentä kaunista arabihevosta. Hyppään ulos kuvaamaan hevosia, ja päädyn yhä kauemmas ja kauemmas autosta. Nyt vatsalleen maahan, että saadaan hyvä kuvakulma alaviistosta... Samalla kameran etsimen täyttää iso musta härkä. Tarkemmin katsoen niitä on laitumella yhtä paljon kuin hevosiaakin. Peruutan sydän pampattaen äkinäisiä liikkeitä välttämällä taaksepäin kohti turvallista maasturia. Härästä

Don Rafael olisi voinut kertoa aikaisemmin. "Voivatko härät käydä ihmisen kimppuun?" soperran Ybaralle. "Yleensä eivät", hän rauhoittaa. Koko loppupäivän mietin, mitä tarkoittaa "yleensä".

Viimeinen aamu Sevillassa. Haikana Casas de la Judería -hotellin aamupalalla. Matkalla takaisin omaan huoneeseen joudun kulkemaan pikkuhotellimme pation läpi. Sisäpihalla soi flamenco, sinipukuinen nainen tanssii alegríasta. Hotellissamme yöpyneet feriavieraat treenaavat suihkulähteen ympärillä esitystään, joka nähdään tänään yhdessä niistä tuhannesta casetasta.

Chiclana

Olin Helsingin matkamessuilla tutustunut cadizilaisen hevosmatkailuketjun edustajiin, jotka etsivät suomalaisia yhteistyökumppaneita. Eniten minua kiinnosti yritys, joka järjestää Cadizin lähellä sijaitsevassa Chiclanan pikkukaupungissa hevos-spektaakkeleita, joissa on flamenco-tanssijoita. Nettiyhteys ei syntynyt saamani esitteen osoitteilla, myöskin puhelinnumerot olivat vääriä. Päätin testata vielä lähiosoitteen, eli marssia sisään Mari Carmen Soton studioon.

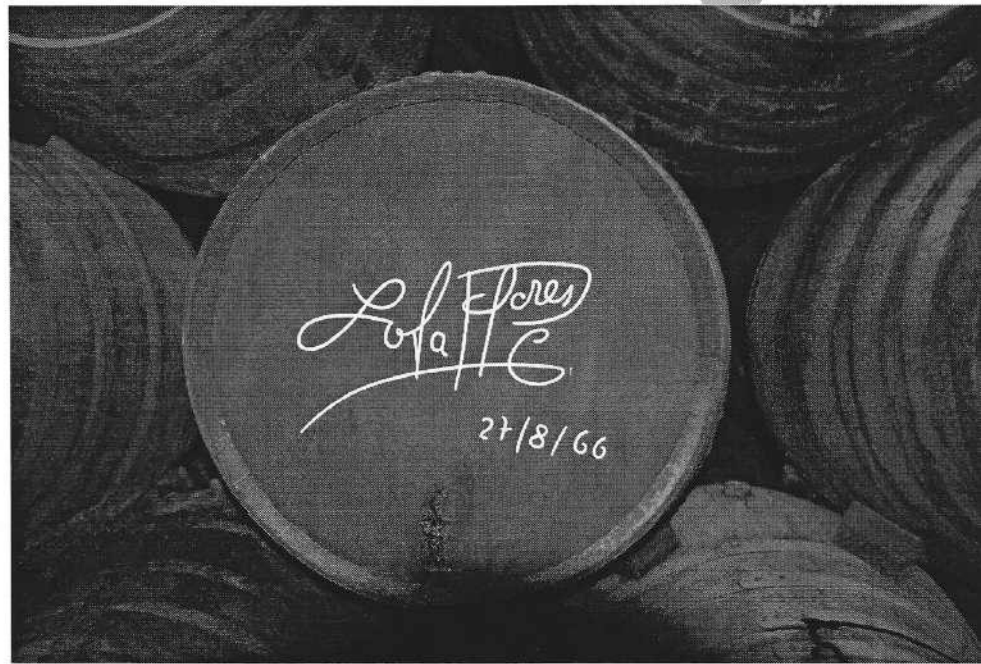
Sisällä harjoittelevat flamencot ovat hieman hämmästyneitä, kun ihan yllättäen studioon tupsahtaa vieraita Suomesta saakka. Selviää, että tänään ei ole esitystä, vaan vasta kolmen päivän päästä. Harmin paikka. Mutta **Daniel Torres** ja **Manuela García** heittävät kuvaajalle performanssin, josta saa käsityksen spektaakkeliin kuuluvista flamenco-tansseista. Tosi kiinnostavaa. Ja yhteystiedot tuli päivitettyä. Ensi vuonna sitten esitystä katsomaan.

El Puerto de Santa Maríasta löytyy brandystään tunnettu Terryn bodega. Toinen Terryn tavaramerkki ovat valkoiset andalusianhevoset. Molempiin pääsee tutustumaan opastetulla kierroksella. Vaeltelemme kauan bodegan hämärissä labyrintheissa, joissa tuoksuu kostea maa ja kypsä brandy. Seinät muodostuvat viiteen kerrokseen ladotuista tammitynnyreistä. Yhdestä rivistöä

löytyy kierroksen helmi: flamenco-legenda **Lola Floresin** signeeraama brandytynnyri!

Sevillan lentokentällä

Odotushallin penkillä istuu mies, joka viilailee kynsiään. Hetken päästä hän kaivaa esiin kitaran. Flamencoa. Kitaristin vieressä istuva nainen tekee palmasta, ja virittelee laulua.

Jostain pyörähtää paikalle miestanssija. Suomessa joku viskaali olisi jo tässä vaiheessa tullut hyssyttelemään tyyliin "odotushallissa meluaminen kielletty", mutta sevillalainen lentokenttävirikailija hymyilee ohi kulkiessaan, huutaa olé ja tekee pari tanssiaskelta. Selviää, että laulaja on Suomessakin **María Pagésin** mukana vieraillut **Ana María Ramón**, joka on kitaristi **José "Fiti" Carrillon** ja tanssija **José Torombiton** kanssa menossa keikalle Prahaan. Ana lähettää terveisiä kaikille suomalaisille flamencoille!

Sitten varsinainen tulikoe eli matkatavaraselvitys. Kitarakotelo on paljon suurempi kuin käsimatkatavaroiden maksimimitat sallivat. Mielessä kauhujutut tylyistä virikailijoista, jotka nappaavat kitarakotelon kädestä ja heittävät sen koneen lastiruumaan, jossa soitin muussautuu

tikuiksi. Pulssini hakkaa toistasataa. Miten sanottiinkaan espanjaksi, että "tämä kallisarvoinen soitin on kuin rakastamani nainen, jota pitää käsitellä kuin haurasta kukkaa..." En pääse selityksissäni edes puoleen väliin, kun virikailija on jo laittanut kitarakoteloon vihreän "poikkeusluvalla kabiiniin" -tarran. Olisi pitänyt uskoa Vyyryläisen Katia, "Sevillassa kaikki on helpompaa".

Flamenco koko viikko

TEKSTI JA KUVA: MARIA KAUSE

Jerezin flamencofestivaalista on tullut jokavuotinen perinne monelle suomalaiselle flamencolle. Tänä vuonna Jereziin lähti mm. Porin Flamenco-opiston kahdeksan hengen joukko, suurin osa ensikertalaisia, joille matka oli todellinen elämys. Itse Jerezin kaupunki teki suuren vaikutuksen jo tulopäivänä, vaikka vettä tihutti harmaalta taivaalta. Tämänvuotinen sää oli muutenkin koleahko muutamaa aurinkoisempaa päivää lukuun ottamatta.

Kurssitarjonta on vuosien mittaan paisunut todella laajaksi. Tarjolla on tasokkaita kursseja kaikille tasoille. Itse halusin perehtyä tarkemmin kastanjettien soittotekniikkaan ja olin valinnut **Victoria Eugenia** kurssin Seguiriyas con palillos. Kurssi oli todella antoisa! Opettaja oli pieni pyöreä mummeli, aivan ihana ja ihastuttava. Hän antoi kaikkensa! Eli opettaja todellakin panosti opetukseen ja kehotti meitä videoimaan kaikki harjoitukset. Ryhmä oli pieni (12 oppilasta), ja hänellä oli aikaa ja kiinnostusta kaikille. Toisten selän taakse ei voinut piiloutua, koska jokainen joutui tekemään harjoitukset myös yksinään.

Esityksiä laidasta laitaan

Festarin konserttitarjonta oli myös huikea: joka päivä oli alkuillan pienimuotoinen konsertti klo 19, klo 21 oli illan pääkonsertti Villamarta-teatterissa ja klo 24 tai 01 oli vielä jatkot jossain kaupungin lukuisista peñoista esityksen kera. Keskityimme ainoastaan Villamarta-teatterin tarjontaan, jonne suuntasimme polkumme joka ilta. Esitysten taso oli hieman vaihteleva.

Ensimmäiseksi näimme **Eva Yerbabuenan** teoksen "A cuatro voces".

Eva tanssi upeasti, mutta itse teos jäi todella hämäräksi. Musiikki oli melko pitkäpiimäistä ja teoksen eteneminen kiduttavan hidasta. Seuraavana iltana oli vuorossa jereziläinen, Helsingissäkin vieraillut **Mercedes Ruiz** Hänen teoksensa "Gestos de mujer" oli kuin taivaan mannaa! Todella loistava, upea tanssijatar. Naisellinen, pehmeä, ylväs... adjektiivit loppuvat kesken. Todella nautittava ilta.

Sitten seurasi todellinen floppi, Ballet Flamenco de **José Porcelin** esitys "Espartaco". Tyylilajina oli clásico español. Koreografia oli aivan mitätön, esiintyjät hengettömiä, koko juttu tuntui falskilta. Ihmisiä poistui kesken näytöksen, ja vain velvollisuudentuntoni pakotti minut jäämään penkilleni kärsimään loppuun asti.

Seuraava ilta oli huomattavasti nautinnollisempi. **Javier Latorre** y Compañía de Danza esittivät teoksen "Triana, en el nombre de la Rosa". Teos oli omistettu sevillalaiselle rock andaluz -bändille, jonka kaikki jäsenet ovat kuolleet lähinnä huumeisiin. Mukana oli uutta teknologiaa, videoscreenejä, joille heijastettiin tunnelmallisia videopätkiä tanssien välissä. Sitten oli vuorossa Compañía de **Antonio Márquez** teoksilla "El sombrero de tres pico", "Zapateado" ja "Bolero". Márquez edustaa suuren edesmenneen **Antonio el Balarínin** koulukuntaa ja tekee sen upeasti. Teoksessa oli puhdasta clásico española, mutta myös upeaa vanhanajan flamenco. Ryhmän ja päätähtien suoritukset olivat aivan mahtavat.

Viimeinen ilta ei sitten ollutkaan lainkaan onnistunut. **Bernarda de Utreran** tilalle hätäisesti onnistuttiin saamaan sairas vanha mies, **el Lebrijano**. Hänen loistavista päivistään oli todella enää pieni murunen jäl-

Flamencopuvuissa on valinnanvaraa.

jellä. Sääli... Sitten tanssi **Milagros Mengíbar** kaksi tanssia, bata de colalla tietenkin. Milagros on elävä muistomerkki flamencon kultakaudelta, jolloin naiset todella olivat vielä naisia ja naisellisia. Valitettavasti nyky-yleisöön tämä tyyli ei enää niin hyvin pure. Johtuu ehkä siitä, että tanssit ovat liian pitkiä. Ei jaksanut katsoa, vaikka hienosti hän tekikin sen, minkä osasi. Näytöksen toinen puolikausi oli kitaristi **Paco Cepeiron**. Hän aloitti upeasti ja osoitti kykynsä myös konsertistina, vaikka paremmin hän on tunnettu laulun säestäjänä. Mutta sitten... alkoi konserttisarjan yksi puuduttavimmista osuuksista. Paco ei ymmärtänyt lopettaa ajoissa. Kukaan ei jaksanut kuunnella peräkkäin yli 30 biisiä, jotka olivat vielä aika pitkiä ja loppujen lopuksi aika samanlaisia keskenään... Myöskin sääli!

Kaiken kaikkiaan Festival de Jerez on loistava tapahtuma, jota voi lämpimästi suositella kaikille flamencofaneille. Ryhmämme jäseniin iski oikein Jerezin karpäsen purema, joka paranee vain ja ainoastaan osallistumalla samaan tapahtumaan myös ensi vuonna.

Ensimmäistä kertaa Jerezissä

TEKSTI JA KUVAT: HELENA URPULAHTI

Yhden flamencotunnin lopussa opettajamme **Maria Kause** mainitsi lähtevänsä Jerezin flamencofestivaalille. En ollut ennen kuullut festivaalista ja halusin tietää lisää! Monet muutkin ryhmässä olivat kiinnostuneita, ja niinpä sanoimme, että tulemme mukaan. Yhtäkkiä ohimennen huikaamamme asia muuttuikin todeksi, kun Maria sanoi, että mikäs siinä!

Spontaanisti ja nopeasti Maria varasi lennot, majoituksen ja kurssin. Kurssimme olisi keskitasoa, opettajana **Javier Barón** ja tyylilajina tangos. Ennen joulua festivaalitoimistosta tuli vihdoinkin postia Suomeen, ja jokainen sain festivaaliohjelman.

Perillä flamencon kaupungissa

Vihdoinkin saavuimme Jereziin, kaupunkiin jonka sanotaan olevan flamencon kehto. Taivaalta tihutti vettä, mutta sitä tuskin havaitsin.

Appelsiinit hohtivat keltaisina pikku aurinkoina puissa, vastaan käveli espanjalaisia toppatakeissaan, ja pappa tervehti minua kuin vanhaa tuttuaan, hyväntuulisesti *"buenos días"*. Asuntomme sijaitsi Jerezin keskustassa, se oli mukavan vanhan pariskunnan ylläpitämä. Purimme tavarat ja lähdimme miltei heti teatteri Villamartan toimistoon hakemaan festivaalipasseja. Toimistolla viimeistään huomasin festivaalin olevan melko laaja, sillä porukkaa oli niin paljon hakemassa passejaan, että jonot oli jaoteltu aakkosjärjestykseen. Saimme passit, ja samalla selvisi, että niillä pääsee paitsi kurssille, myös iltaisiin Teatro Villamartan esityksiin, joissa esiintyvät flamencon huippunimet. Passia näyttämällä myös muissa paikoissa oleviin esityksiin pääsisi puoleen hintaan.

Pääasia eli Javier Barónin pitämä tangoskurssi oli aamupäivisin klo 10–12.30. Kurssimme pidettiin Sala de la Juventudilla eli nuorisotalolla. Kurssipaikan odotin olevan pieni ja ahdas, mutta paikka oli iso ja valoisa juhlasali, jonka pukuhuoneetkin olivat tilavat. Kurssipaikan ovella piti joka kerta kirjoittaa nimi kirjaan, koska todistusta kurssista ei tulisi saamaan, ellei olisi läsnä 80 %:lla tunteista. En kyllä olisi halunnut olla poissa yhdeltäkään tunnilta.

Opettaja Javier Barón tuntui heti mukavalta, iloiselta ja päättäväiseltä, esim. harjoitukset alkoivat aina aikataulussa. Tunnit noudattivat samaa, ilmeisesti hyväksi havaittua kaavaa: aluksi harjoiteltiin tunti tekniikkaa, loppuosa opetettiin koreografiaa. Tanssi oli ihana mutta vaikea, jos halusi tehdä kaiken mahdollisimman hyvin. Espanjalaiseen tapaan tanssia ei ollut suunniteltu etukäteen, vaan se valmistui pala palalta, mutta se ei ainakaan nopeaa etenemistä hidastanut. Liit luulot omasta tans-

sitaidosta kyllä karisivat pois, kun tanssia muutettiin melkoisesti aina välillä. Onneksi opettajalla oli apuopettaja, joka piti koreografiapalapelii koossa, muistamalla mikä pala kuuluu mihinkin kohtaan ja mikä osuus tulee minkäkin jälkeen. Erityisen hienoa oli, että tunneilla oli elävää musiikkia, kaksi kitaristia ja laulaja.

Javier oli myös tiukka, taukoja ei pidetty eikä tunnilla istuskeltu, vaikka kahden ja puolen tunnin jälkeen varmasti kaikkien jalat olivat jo kiipeät ja puutuneet. Onneksi pieneen juomataukoon opettaja sitten heltyi, kun yksi meistä suomalaisista rohkeimpana pyysi sitä. Välillä tanssiessa tuli ahdasta, koska kaikki halusivat olla eturivissä. Kurssillamme oli 25 osallistujaa monesta eri kansallisuudesta, erityisesti aasialaisia oli paljon. Paikallisen Diario de Jerezin mukaan pelkästään kurssille tulevaa väkeä festivaaleilla olisi kokonaisuudessaan yli 800 ihmistä. Harjoituksissa ei saanut kuvata eikä musiikkia nauhoittaa, mutta sovittiin, että tanssin saa kuvata kokonaisuudessaan viimeisellä tunnilla.

Iltaisin flamencoa

Tuntien jälkeen menimme yleensä kotiin valmistamaan syötävää ja lepäämään tai vain odottamaan siestan loppumista. Jotkut tosin harjoittelivat tanssin koreografiaa toisten ottaessa aurinkoa. Siestan jälkeen lähdimme tutkimaan Jerezin idyllistä keskustaa, joka oli kuin luotu shoppailua varten. Askelemme suuntautuivat kuitenkin ensiksi jereziläiseen flamencoliikkeeseen. Kaupassa oli paljon upeita flamencopukuja ja kaikkia flamencotarvikkeita. Olisimme kyllä halunneet ostaa koko kaupan tyhjäksi, mutta matkabudjetti saneli tiukat rajat.

*Flamenco
katolla.*

Minä kävin tutustumassa myös Andalusian flamencokeskukseen. Festivaalin aikana keskuksen auditoriossa esitettiin erilaisia flamencotaltiointoja. Keskustassa oli kovat rakennustyöt meneillään, koska sinne rakennetaan ainutlaatuista flamencokaupunkia (Ciudad del Flamenco, ks. Letra 2/04, toim.huom.).

Kaupungilta kiirehdimme asunnolle vaihtamaan vaatteet teatterilta varten. Illan esitykset Teatro Villamartassa olivat upeita. Tyylejä oli perinteisestä jereziläisestä flamencosta flamencorockiin ja balettiflamencoon. Esiintyjistä mieleen jäivät Eva Yerbabuena, Mercedes Ruiz, José Porcel, Javier Latorre ja Antonio Márquez. Rankka päivätahti kuitenkin väsytti niin, että joissakin esityksissä silmiä oli mahdoton pitää auki. Viimeisenä iltana teatterin aulassa oli hälinää ja tungosta, koska sherryn tuottajayhdistys Jerez-Xeres-Sherry jakoi sherryä näytöstyyliin. Teatterin jälkeen menimme yleensä vielä läheiseen Tio Pepe -baariin, josta tuli kantapaikkamme koko festivaalin ajaksi.

Lauantai- ja sunnuntai-iltoina jaksoimme vielä teatterin ja Tio

Pepen jälkeen tutustua Jerezin yöelämään. Päivisin rauhalliset kadut muuttuivat yöllä elämää sykkiviksi nuorten tapaamispaikoiksi. Lauantaiyönä emme ehtineet kovinkaan kauas, kun jereziläiset nuoret piirittivät meidät. Pian meitä jo vietiin musiikkibaariin, josta ryhmämme

nuorimpia oli miltei mahdoton saada lähtemään muun porukan mukana asunnolle. Sunnuntai-iltana lähdimme seikkailemaan sametintehmeään yöhön Jerezin historialliseen keskustaan, suuntanamme aito flamencopeña. Harhailun jälkeen saavuimme tyhjään peñaan, josta meidät opastettiin heti toiseen peñaan. Siellä oli varmasti kaikki festivaalin flamencofanit, tunnelma oli alusta asti katossa. Seuraavan päivän Diario de Jerezissä mainittiin peñaan saapuneen ihmisiä vielä puoli kahdeksaan asti aamulla.

Kurssin viimeisellä tunnilla saimme tangoksen valmiiksi. Tanssimme sitä useita kertoja läpi, jotta jokainen, joka halusi tallentaa koreografian muistoksi ehtisi varmasti tanssimaan ja nauhoittamaan. Saimme todistukset, sitten kävelin jalat hankautuneena ja rakoilla muiden mukana onnellisena mutta haikeana asunnolle. Viikko kului nopeassa rytmissä täysin flamencon parissa, ja kaikille jäi niin hyvät muistot, että ilmoitimme Marialle tulevamme festivaalille uudelleen heti ensi vuonna. Mutta nyt oli edessä matkalaukkujen pakkaaminen, kurssin rytmien takooessa ajatuksissa.

Porilaiset ja Javier Barón.

Camarón valkokankaalle

Sankarilaulaja **Camarónista** tuli jo elämänsä aikana myyttinen hahmo. Mikä siis sopisi paremmin hänen elämästään kuin elokuva? Nyt sellaisia on tekeillä jopa kaksikin kappalein!

"Camarón, La Película" kertoo laulajan elämäntarinan elokuvassa, joka on todellisuuteen pohjautuvaa fiktiota. Ohjaaja **Jaime Chávarri** (s. 1952) aloitti kuvaukset tämän vuoden alussa. Elokuvan budjetti on noin neljä miljoonaa euroa ja se kuvataan ainakin Cádizissa, Madridissa ja Pariisissa. Pääroolin näyttelee **Óscar Jaenada**. Tämä elokuva on ohjaajansa tähän mennessä kunnianhimoisin projekti. "Camarónin tapauksessa on hyvin vaikeata erottaa, mikä on totta ja mikä tarua. Hän puhui kovin vähän ja ilmaisi itseään vain laulaen", kertoo ohjaaja Alma 100-lehdelle.

Samaan aikaan Camarónista tehdään myös toinen elokuva aivan erilaisista lähtökohdista. "La leyenda del tiempo" haluaa kulkea elämäkertaa syvemmälle ja kertoa tarinoita, jotka liittyvät vapaasti Camaróniin, esimerkiksi tarinan pojasta, joka syntyy 1992 (Camarónin kuolinvuotena) ja haluaa tulla laulajaksi. Tämän elokuvan ohjaa katalonialainen **Isaki Lacuesta** (s. 1975). **TD**

Ruotsalainen cajónverstas

Nykyään ei tarvitse lähteä kovin kauas löytääkseen huippucajónin. Ruotsalainen perkussionisti **Valter Kinbom** kyllästyi muiden rakentamiin soittimiin ja perusti oman firmansa Valter Percussion, joka rakentaa erittäin laadukkaita cajóneita. Kinbom soittaa mm. yhtyeissä Erik Steen Flamenco Fusion ja Azafán, mutta on viime aikoina kiertänyt maailmaa kuuluisan Cirkus Cirkör -ryhmän muusikkona. Malleja löytyy monenlaisia, hinnat noin 200–300 euroa. Tove Djupsjöbackalla on parhaillaan myynnissä Valterin rakentama cajón, hinta 260 euroa laukkuineen. Valter Percussionin kotisivut ovat työn alla (www.valterpercussion.com), niitä odotellessa Tovelta saa yhteystiedot. **TD**

Flamenco Ranskassa

Ranskassa flamencoä esitetään ja harrastetaan vähän joka puolella, mutta kuuleman mukaan yhteistyötä tekijöiden ja peñojen välillä on vähän. Näin ainakin kaikki tapaamani ranskalaiset sanovat. Etelästä löytyy erilaista meininkiä kuin Pariisista, sillä siellä asuu paljon mustalaisia, jotka soittavat myös flamencoä (esim. vanhat kunnon **Gypsy Kings** tai **Manitas de Plata**).

Pariisissa Planète Andalucía järjestää joka viikonloppu erilaisia esityksiä perinteisestä flamencosta moderneihin fuusioesityksiin. Tanssijoita ja muusikoita on kaikenmaalaisia: ranskalaisia, espanjalaisia, slovakialaisia, sisilialaisia jne. Kannattaa ostaa *Pariscope*, joka on vastaava vapaa-ajan infopaketti kuin Madridin *Guía de Ocio*. Lähellä Louvrea on ainakin yksi Menkesin kenkäkauppa, jonka ovesta bongasin Suomessakin aikoinaan vierailleen ja opettaneen **Stéphanie Suissan** (nykyisen Estefania Suissan) mainosjulistein. Champs-Elyséen teatteri oli kiinnittänyt **Sara Barasin** uuden esityksen "Sueños" peräti kolmeksi viikoksi uuden vuoden tienoilla. Baras on karismaattinen esiintyjä, eikä hänen jalkatekniikkaansa voi olla ihailematta, mutta koreografian rakentaminen ei näytä olevan Barasin parhaita puolia. Bändi oli kuitenkin mahtava, paitsi epäviireinen viulisti, joka valitettavasti varasti shown soittamalla paikka paikoin yksinkertaisesti pieleen. **Kaari Martin**

Planète Andalucía
56 rue Emile Zola, 93100 Montreuil-sous-Bois
Metro Saint-Mandé (ligne 1) tai Robespierre (ligne 9)
panandalucia@wanadoo.fr
www.planeteandalucia.com
ja
www.sonidosnegros.com

Flamenco-opetusta Cádizissa

Tatiana Solovieva lähettää terveisiä aurinkoisesta Cádizista ja suosittelee lämpimästi **Lydia Cabellon** tanssikoulua kaikille tanssiopetusta haluaville. Opetusta annetaan kaikilla tasoilla, ja joka kolmas kuukausi koulu järjestää myös vieraillevien opettajien tiiviskursseja. Koulun tunnelma on mukava ja tilat ovat siistit. Pientä salia voi myös vuokrata harjoituskäyttöön, se maksaa 5–6 euroa tunti.

Lydia Cabello itse on tanssinut mm. **Cristina Hoyoksen** ryhmässä, mutta tekee nykyään töitä omin päin. Hänen tanssityylinsä on hyvin cadizilainen, mm. vartalonkäyttö on monipuolista. Tunteihin kuuluu alkulämmittely ja venytykset tunnin lopussa, mikä on hyvin tärkeää! Hienoa on myös se, että tunneilla on aina muusikoita säestämässä. Suurin osa koulun oppilaista on cadizilaisia, mutta löytyy myös muita ulkomaalaisia kuten yliopiston opiskelijoita.

Lydian pikkusiskolla Jolandalla on kauppa, joka myy flamencovaatteita ja -kenkiä. Kauppa myöntää kaikille koulun oppilaille kymmenen prosentin alennuksen.

Yhteystiedot:

Lydia Cabello Escuela de Baile
c/ Hermano Ignacio (Plaza Pinto) 22, 11002 Cádiz
Puh. +34 956 222 951 tai +34 637 533 289
Sähköposti: lydiaca@wanadoo.es

Uusia flamencoja, hyvä!

Anna Niinimäkeä on parhaillaan monta syytä onnitella. Ensimmäinen syy on kevään aikana syntynyt **Siiri**-tytär, toinen syy tuore rouvasäätty, Anna on nimittäin myös ehtinyt mennä naimisiin ja on nykyisin Palmio. Letra onnittelee lämpimästi! Annahan on muiden saavutustensa lisäksi myös Helsingin Flamencoyhdistyksen perustajajäsen ja ensimmäinen puheenjohtaja.

Festival Nórdico Tukholmassa 14.-20.8.

TOVE DJUPSJÖBACKA

Elokuussa Tukholmasta tulee kokoon-
tumisaikaa pohjoismaisille flamen-
con harrastajille ja ammattilaisille.
Viikon mittaisen pohjoismaisen fla-
mencofestivaalin järjestää ruotsalai-
nen flamencoyhdistys Sacai, ja se
toteutetaan yhteistyössä monen tahon
kanssa. Festivaalin yhteistyökumppa-
neita ovat Turismo Andaluz, Dansens
hus, Södra teatern, Världsmusik-
scenen Stallet, Espanjan suurlähetys-
tö, Instituto Cervantes, Espanjan mat-
kailutoimisto, Pohjoismainen kulttuuri-
rahasto, mainostoimisto Bob sekä
flamencoyhdistykset eri Pohjois-
maista.

Esitysohjelmassa nähdään flamen-
con todellisia suurtähtiä: Compañía
Eva Yerbabuena (17., 18., 19.8.),
Gerardo Nuñez Trio (15.8.) sekä **El
Falo** ryhmineen (20.8.). Lisäksi poh-
joismaiset flamencot kipuavat lavalle
neljänä iltana (14., 16.–18.8.).

Eva Yerbabuena on varmasti Es-
panjan ylistetyimpiä flamencotans-
sijoita. Hän vierailee Ruotsissa nyt
ensimmäistä kertaa. Ryhmään kuu-
luu kuusi tanssijaa, kolme laulajaa,
kaksi kitaristia ja kaksi perkussionis-
tia. Ohjelmassa on esitys "Eva", joka
on kiertänyt maailmaa jo seitsemän
vuoden ajan. "Eva" on esitetty myös
Suomessa, Tampereen Flamenco-
viikolla vuonna 2000. Esityksessä
nähdään mm. Yerbabuenan legen-
daarinen soleá sekä kunnianosoitus
hänen kotikaupungilleen Granadalle
– vapaamuotoinen granaína bata de
colalla. Esityksen musiikista vastaa
Eva Yerbabuenan aviomies, kitaristi
Paco Jarana.

Myös Gerardo Nuñez kuuluu
flamencomaailman eliittiin. Hänet
tunnetaan niin suurten flamenco-
laulajien säestäjänä kuin myös soo-
lokitaristina ja säveltäjänä. Hänen
juurensa ovat syvällä flamencoperin-
teessä, mutta hänen musiikissaan on

myös vahvoja jazzvaikutteita. Tuk-
holmassa Nuñezin kanssa esiinty-
vät baskilainen kontrabasisti **Pablo
Martín** sekä perkussionisti **Cepillo**.

Myös El Falo tarjoaa perinteen ja
uuden kohtaamisen. Perinteen tun-
teva flamencolaulaja tekee musiik-
kia avoimin mielin. El Falon kanssa
esiintyvät kitaristi **Arcadio Marín**
ja kontrabasisti **Luis Escribano**.
Vierailevana tähtenä nähdään nuori
tanssijalupaus **Rocio Molina**. Vain
20-vuotias tanssijatar tunnetaan jo
flamencotanssin todellisena suurlu-
pauksena. Jo 16-vuotiaana hän voitti

parhaan tanssijan palkinnon Madri-
din koreografiakilpailussa omalla ko-
reografiallaan, joka yhdisti farrucaa
argentiinalaiseen tangoon. Suomessa
hän on käynyt **María Pagésin** ryh-
män kanssa vuonna 2002.

Pohjoismaiset artistit pääsevät
esittämään neljänä iltana. Artistit
tulevat Suomesta, Tanskasta, Nor-
jasta ja tietenkin Ruotsista. Stalletin
intiimillä lavalla nähdään flamenco
laidasta laitaan – musiikkia ja tans-
sia, perinteistä ja uudistavaa. Tar-
kemmat tiedot esiintyjistä selviävät
toukokuun aikana.

Rocio Molina. Kuva: J. Suarez.

Kursseja aloittelijoista ammattilaisiin

Viikon aikana on tarjolla myös kursseja: tanssia, laulua, kitaraa ja rytmejä kaiken tasoisille. Tanssijoita opettavat espanjalainen nuori suurlupaus Rocio Molina sekä **Katja Lundén** Suomesta. Aloittelijoille on tarjolla kolmen päivän tanssikurssi, opettajana **Beata Alving** Ruotsista. Lauluopettajina toimivat El Falo sekä **Pepita Rohde** Tanskasta. Kitarakursseja järjestetään kahdelle tasolle. Ylempää tasoa opettaa espanjalainen Arcadio Marín ja alemman tason kurssin pitää **Emil Pernblad** Ruotsista. Palmastaitoa opettaa ruotsalainen **Erik Steen** ja cajóninsoittoa niinkään ruotsalainen **Stephan Jarl**

Kurssi-ilmoittautumiset ovat jo alkaneet! Kurssille voi ilmoittautua festivaalin kotisivuilla, www.flamenco.se. Kurssihinnat nousevat 17.6. jälkeen, joten kannattaa olla nopea! Kurssihinnat löytyvät myös euroina. Vahvistuksen saa sähköpostitse, ja siitä löytyvät kaikki tiedot ulkomaa maksun suorittamiseksi. Mahdollisuutta varata lippuja ulkomailta käsin selvitetään parhaillaan. Festivaalin osanottajat saavat alennusta majoituksessaan STF:n retkeilymajaan Fridhemsplanilla. Kun ilmoittaudut kurssille, saat salasanan, joka oikeuttaa alennuksen saamiseen.

Kaikki tarpeellinen tieto löytyy festivaalin kotisivuilta ruotsiksi ja englanniksi, mutta kysymyksiä voi esittää myös **Tove Djupsjöbackalle** (mieluiten sähköpostitse: tove.djupsjobacka@helsinki.fi, puh. 040 731 4304), joka **Kaari Martinin** kanssa koordinoi Suomen osuutta festivaalilla. Suomesta järjestetään kimppamatka festivaalille, siitä kiinnostuneet ottakaa yhteyttä Toveen.

Kurssiohjelma:

Tanssi:

Rocio Molina / edistyneet ja ammattilaiset (soleá) 15.-20.8. klo 11-13.

Rocio Molina / keskitaso (farruca) 15.-20.8. klo 14-16.

Katja Lundén / keskitaso 15.-19.8. klo 14-15.30.

Beata Alving / aloittelijat 18.-20.8. klo 16.30-18.

Laulu:

El Falo / keskitaso, edistyneet 15.-20.8. klo 14-16.

Pepita Rohde / aloittelijat, keskitaso (soleá) 15.-17.8. klo 16.30-18.

Kitara:

Arcadio Marín / keskitaso, ajat ilmoitetaan myöhemmin

Emil Pernblad / aloittelijat, keskitaso 15.-17.8. klo 16.30-18.

Palmas:

Erik Steen / edistyneet ja ammattilaiset 15.-16.8. klo 16.30-18.

Erik Steen / keski-jatkotaso 15.-16.8. klo 11.30-13.

Cajón:

Stephan Jarl / keskitaso 18.-20.8. klo 16.30-18.

Stephan Jarl / kokeile cajóninsoittoa 20.8. klo 14-15.30.

Stephan Jarl antaa myös yksityistunteja viikon aikana, ota yhteyttä: stephan@flamenco.nu

Flamenco Pohjoismaissa

Kaikissa Pohjoismaissa flamenco on saavuttanut vankan aseman tanssi- ja musiikkilajina. Tässä joitain koordinaatteja Pohjoismaiden flamencotoimintaan.

Ruotsi:

Peña Sacai (www.flamenco.se)

Tukholmassa toimiva flamencoyhdistys. Pohjoismaisen flamencofestivaalin järjestäjä, järjesti myös flamencoleiri Fiesta Nórdican vuonna 2002. Järjestää säännöllisesti tiiviskursseja sekä peña-iltoja Stalletissa (www.stallet.se). Tällä hetkellä festivaali on vallannut Sacain kotisivut, mutta kalenteri Tukholman flamencotapahtumista löytyy edelleen osoitteesta: www.sacai.se/kalender.htm.

Peña El Planeta
(www.el-planeta.se)

Etelä-Ruotsin flamencoyhdistys. Toimintaa mm. Malmössä ja Lundissa.

Tanssikouluja on Ruotsissa monia. Tukholmassa toimii mm. **Gabriela Gutarran** omistama Flamenco-Center (www.flamencocenter.com). Gabriela Gutarra on tuottanut lukuisia flamencoesityksiä, joista moni on tuotu myös Suomeen, esimerkiksi "Flamencokvinnan" (ks. lisää Letra 1/05). Toinen tukholmalainen tanssikoulu on DansCompagniet (www.danscompagniet.se). Göteborgissa toimii El Jaleo (www.eljaleo.nu), joka on erikoistunut flamencon ja tangon opetukseen.

Danshögskolan
(www.danshogskolan.se)

Tukholman tanssikorkeakoulu, jossa koulutetaan mm. flamencopedagogeja. Lue **Anu Silvennoisen** artikkeli sivulla 20.

Ruotsissa on paljon varteenotettavia flamencotaitelijoita. Tanssijoista tunnetuin lienee **Beata Alving**, joka on tanssinut mm. **Israel Galvánin** ryhmässä Espanjassa. Tuore tanssiryhmä on neljän tukholmalaisen naistanssijan muodostama Compañía Danza Flamenca. Ruotsalaisista muusikoista moni on työskennellyt myös Espanjassa, esimerkiksi kitaristi Emil Pernblad, perkussionisti **Fredrik Gille** ja kitaristi-perkussionisti **Robban Svärd**. Nimekkäin ruotsalainen flamencoyhtye lienee Erik Steen Flamenco Fusion, jonka levy "Entre atardecer y amanecer" löytyy jopa Helsingin kaupunginkirjastosta. Muita flamencoyhtyeitä ovat mm. flamenco ja itämaista musiikkia yhdistävä Azafrán (www.azafran.se) ja Flamenco en Marcha (www.marcha.nu).

Tanska:

El Duende (www.elduende.dk)

Kööpenhaminan peña järjestää peña-iltoja ja muita tapahtumia. Laajat kotisivut ohjaavat Tanskan flamencotapahtumien pariin.

La Caña
(www.flamencoiaarhus.dk)

Aarhusissa toimiva peña.

Tanskassa flamenco-opetusta antavat mm. Atelier Flamenco (www.flamenco.dk), **Henriette Vedsegaard Jensen** (www.flamenco-alma.dk) ja Flamenco Vivo (www.flamencovivo.dk). Samoilla tahoilla on myös esiintyvät ryhmänsä.

Flamencotaitelijoista mainittakoon tanskalaistunut ranskalainen, Suomessa usein vieraillut laulaja **Thierry Boisdon**. Tanskasta löytyy myös muita erinomaisia laulajia kuten Pepita Rohde ja **Gustav Rey Henningsen**. Kitaristeista mainittakoon esimerkiksi **Poul Jacek Knudsen** (www.flamencopassion.dk) sekä Jens Viggo Fjord (www.jensviggofjord.dk), joista viimeksimainittu on julkaissut useita levyjä, mm. Requiem flamenco sekä Lorcan runoutta tanskaksi.

Norja:

Peña Flamenca Noruega
(www.flamenco.no/flamenco/).

Norjalainen flamencoyhdistys. Peña-iltoja ja kursseja, linkkejä norjalaiseen flamencotoimintaan.

Oslossa flamenco-opetusta antavat mm. Centro de Flamenco (www.centrodeflamenco.no), FlamencoVivo (www.flamencovivo.no) ja Spin Off (www.spinoff.no).

Trondheimin flamencotoiminnasta löytyy tietoa osoitteesta www.flamenco.trondheim.no.

Enemmän musiikkiin keskittyvä flamencotaho on Ritmo Flamenco (www.ritmoflamenco.no), josta vastaa sellainen harvinaisuus kuin naispuolinen flamencokitaristi **Bettina Flater**. Ritmo Flamencon produktioihin kuuluu mm. "Ella", flamencoesitys pelkästään naisvoimin.

Ammattilainen vai ammattimainen?

Kuinka monta kertaa flamencopiireissä onkaan joutunut vastaamaan kysymykseen: onko hän flamencon ammattilainen? Pyydettyäessä palkkaa esityksestä esityksen järjestäjä mutisee nolona: "Tota, ei meillä ole rahaa maksaa, kyllä meille riittää ihan amatöörikin."

Ammattilaisuus on taiteen kentällä aina vaikea kysymys. Yllättävän usein kuulee, että "ihan amatööri riittää". Kuitenkin ammattilaisuudella pitäisi olla arvonsa. Sähköttöihin kutsutaan paikalle alan ammattilainen, jolle maksetaan huikea tuntikorvaus. Ainoastaan taiteen alalla tuntuu, että myös ammattilaisten pitäisi tehdä töitään ilmaiseksi, taiteen ilosta.

Joskus on vain niin vaikeaa määritellä, kuka on ammattilainen ja kuka ei. Teatterilla ja tanssilla on omat koulutuksensa, jotka kouluttavat ammatinäyttelijöitä ja -tanssijoita. Myös musiikin alalla koulutus on selkeästi järjestäytynyttä, joskaan kaikki eivät opiskele tutkintoon asti. Parhaillaan klassisen musiikin piireissä käydään kovaa keskustelua siitä, onko oikeutettua vaatia maisterin tutkintoa musiikin opetusviran hakijoilta. Mitä tutkinto kertoo hakijan tasosta, eikä osaaminen puhu puolestaan myös ilman ammattitutkintoa? Useat maailmanluokan muusikkomme eivät ole suorittaneet minkäänlaisia tutkintoja.

Flamencon kentällä tilanne on paljon monimutkaisempi. Ammattikoulutus ja -tutkinnot loistavat poissaolollaan. Jotkut määrittelevät ammattilaisen sillä, että tekee flamenco kokopäiväisesti, ainoana ammattinaan. Sekin on hankala määrite, koska Suomessa ei loppujen lopuksi ole tilaa kovin monelle kokopäiväiselle flamencotaiteilijalle. Näin ollen moni joutuu tekemään flamencon ohella myös muita töitä. Espanjassa flamencotaiteilijat sentään tekevät flamenco kokopäiväisesti, mutta sielläkään ei juuri ammattitutkintoja näe. Flamencotanssijan CV:ssä mainitaan pari tärkeintä opettajaa sekä ryhmät, joissa on toiminut, ja se on siinä.

Muilla taiteen aloilla eri tehtävät erotetaan myös selkeästi toisistaan. Koulutetaan muusikkoja, musiikkipedagogeja ja säveltäjiä, tanssijoita, koreografeja ja tanssinopettajia. Flamencon alalla nämä tehtävät ovat hyvin nivoutuneita toisiinsa. Lähes kaikki tanssijat ovat sekä tanssijoita, koreografeja ja opettajia. Tanssijan ja koreografin roolien yhdistäminen on flamencon alalla luonnollista, koska perinteisesti tanssija tekee omat koreografiansa. Opetusalalla koulutus olisi kuitenkin tärkeätä – opettajana ei riitä, että itse tanssii hyvin, pitäisi tuntea myös joukko muita asioita kuten peruspedagogiikka, anatomiaa jne.

Flamencotanssin ammattilaiset voivat hakea ammattiliiton (Suomen Tanssitaiteilijoiden Liitto ry) jäsenyyttä samalla tavalla kuten muutkin tanssijat. Ehtona jäsenyydelle on ammattitutkinto, vakinainen kiinnitys tanssiryhmään, päätoiminen työskentely tanssin alalla vähintään kahden vuoden ajan. Viimeisenä vaihtoehtona liiton jäseneksi voidaan hyväksyä henkilö "jonka muut ansiot alalla perustuvat yleisesti tunnettuihin tosiseikkoihin". Flamencot joutuvat siis kulkemaan pientä kiertotietä ammattilaisuuttaan todistaessaan. Kaikkein helpointa on tietenkin ammattitutkinnon näyttäminen. Flamenco-opettajana voi myös suorittaa liiton hyväksymän opetuskokeen ja näin saada pätevyydestä jonkinlaisen näytön.

Mutta onko tämä kaikki edes tärkeätä? Eikö silmä erota ammattilaista, tarvitseeko sitä todistella millään tavalla? Itse olen jo kauan sitten päätenyt tulokseen, että on tärkeämpää pyrkiä olemaan ammattimainen kuin todistella sitä, että on ammattilainen. Työ puhukoon puolestaan.

Amatööri-sanasta muistettakoon vielä, että se tulee latinan verbistä *amare* eli rakastaa. Vaikka sanaa käytetään vähättelevässä ja kielteisessä merkityksessä, on sen merkitys siis kaunis – flamencon amatööri on flamencon tosirakastaja!

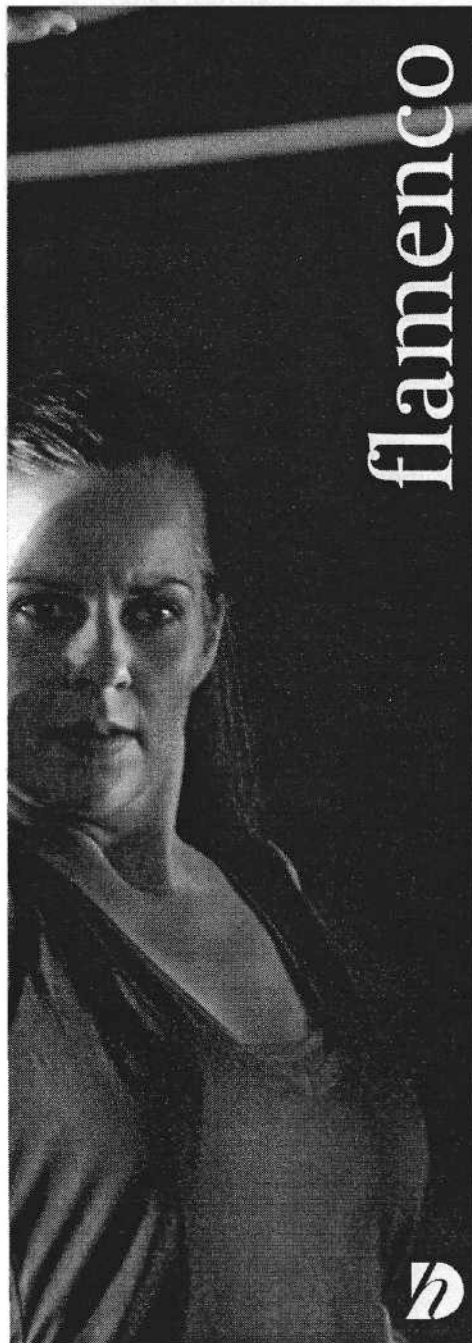
Tove Djupsjöbacka

Kan man dansa flamenco på svenska?

Eli kuinka kääntyy flamenco ruotsiksi

ANU SILVENNOINEN

Flamencon opiskelu ei rajoitu pelkästään Espanjaan – flamencopedagogiksi voi kouluttautua myös huomattavasti lähempänä Suomea. **Anu Silvennoinen** kertoo kokemuksistaan Tukholman Danshögsolanista.

Ruotsiin flamencoä opiskelemaan? Vad? Varför??? Flamencon juurethan eivät juurikaan ole lähempänä Ruotsia kuin Suomeakaan, eikä Ruotsi perisuomalaisesta näkökulmasta katsottuna kovin eksoottinen ulkomaa ole. Sitä paitsi Suomessahan tehdään korkeampitasoista ja ennakoluulottomampaa flamencoä kuin Ruotsissa. Ja kun sitä kerran lähtee ulkomaille, eikö samalla vaivalla kannattaisi lähteä sitten kunnolla vähintään Espanjaan? Sen sijaan, että oppii toki kovin hyödyllisen ja käytökelpoisen flamencokielen – ruotsin – oppisi sujuvasti vaikkapa sen espanjan? Mm. tällaisiakin ajatuksia on päähäni pälkähtänyt kuluvan Tukholma- ja Danshögsolan-vuoteni aikana.

Danshögsolan on yksi niistä harvoista oppilaitoksista maailmassa, joissa flamencoä voi opiskella korkeakoulutasolla. Flamencon otti alun perin opetusohjelmaan 40 vuoden takainen rehtori, joka piti tärkeänä, että tulevilla tanssipedagogeilla on jonkinlainen aavistus myös muiden maiden tansseista. Pääaineeksi flamencon on voinut valita noin 30 vuoden ajan nykytanssin, jazzin, klassisen baletin, lastentanssin ja improvisaation joukosta. Tanssipedagogikoulutuksen lisäksi saman katon alta löytyy mm. kansantanssi-, tanssiterapeutti- sekä koreografiopiskelijöitä.

Mukana musiikki

Danshögsolan on siis keskittynyt kouluttamaan ensisijaisesti tanssinopettajia, eli tavoite ei niinkään ole tanssijuudessa, vaikkeivät ne mitenkään toisiaan poissulkevia asioita olekaan. Opiskelu ei kuitenkaan ole pelkästään fyysistä treenaamista, vaan se koostuu myös teoriaopinnoista, joita ovat mm. yleiset ja oman aineen pedagogiset opinnot, anatomia sekä psykologia.

Flamencon teoriaopetukseen

kuuluu pedagogiikan lisäksi mm. flamencon historiaa, musiikin teoriaa ja tuntemusta sekä jonkin verran cajón- ja palmastreeniä. Parhaillaan meneillään olevalla kurssilla ollaan perusasioiden äärellä: ”Komposition till sång” keskittyy nimensä mukaisesti lauluun koreografioimiseen.

Jos välillä onkin tanssitreenaus aiheuttanut turhautumista, niin musiikin vahva läsnäolo on ollut antoisaa. Tanssitunneilla on kitaristi säestämässä, ja joskus saattaa paikalla olla myös laulaja. Musiikkiin ja muusikoiden kanssa työskentelyyn kiinnitetään paljon huomiota koko koulutuksen ajan. Opiskeluun kuuluu myös harjoittelujakso, jonka aikana ohjaava opettaja tulee seuraamaan opetustunteja ja antaa palautetta opetuksesta. Myös harjoittelu tapahtuu kitaristin säestyksellä, ja se oli kokonaisuudessaan opettavainen ja antoisa periodi, vaikka jouduinkin räppimään sen läpi ankealla ruotsinkielentaidollani heti alkusyksystä, vasta tänne muutettuani.

Tanssista toiseen

Flamencon pääopettaja **Beata Alving** on ollut äitiyslomalla lähes koko vuoden, mistä johtuen tanssinopetus on ollut aika epätasaista ja vaihtelevaa opettajasta riippuen. Flamenco on treeniaineena yksi muiden joukossa, joten ohjattuja treenitunteja ei ole kovin paljoa (=liian vähän). Itse voi toki treenata, ja yleensä jostain löytyy myös vapaa sali tarkoitukseen. Pelkällä flamencon treenauksella eivät jäisivät kuitenkin kovin lyhyiksi, mutta onneksi yleistanssioppilaitos mahdollistaa muiden tanssin treenauksen, mikä on minulle ja flamencon rasittamalle ruumiilleni ollut pitkäaikainen haave. Keho jaksaa paremmin, kun treenaus on monipuolisempaa ja kokonaisvaltaisempaa, samalla yleistanssillisuus ja kehontuntemus kehittyvät. Koululla on mahdollisuus treenata myös

Pilatesta ja Klein-tekniikkaa, jotka molemmat ovat oiva lisä myös flamencotanssijoille. Monipuolinen tanssikoulu tarjoaa siis paljon hyvää ja käyttökelpoista tietämystä muista tanssilajeista, mutta välillä huolestuttaa, tapahtuuko se flamencon hinnalla. Lattialla rullaaminen on ehkä hyväksi selälle, mutta ei kyllä paranna jalkatekniikkaa. Muiden lajien treenaus on antoisuutensa lisäksi myös armostonta – vaatii hermoja ja pitkää pinnaa aloittaa lähes nollasta ja käydä läpi joitain yleisiä tanssin periaatteita, joita ei ehkä flamencossa niin vahvasti painoteta. Mutta hyötyä yleisestä tanssitreenauksesta on kuitenkin varmasti.

Flamencon asema Danshögskolanissa on myös ristiriitainen, periaatteessa se on tasa-arvoisena lajina yleisesti hyväksyttyjen ”taidetanssien” eli baletin, nykytanssin ja jazzin rinnalla, mutta käytännössä se on pieni etninen vähemmistö, joka kamppailee olemassaolostaan. Tulevaisuus on jatkuvasti vaaka-laudalla, koska opiskelijamäärä on pieni verrattuna muihin linjoihin ja säästötoimenpiteet kohdistuvat tietysti ensin vähemmistöaineisiin. Tällä hetkellä tulevaisuus on turvattu ainakin siihen asti, kun ainoa nelivuotisen koulutuksen läpikäyvä opiskelija valmistuu. Vaihtoehtona on siis valita nelivuotinen koulutusohjelma tai käydä vain vuoden tai kahden vapaampi, individuaalinen linja, jolla minäkin nyt opiskelen.

Opiskelijamäärä ja satsaus koulun osalta kulkevat käsi kädessä – mitä enemmän opiskelijoita, sitä turvatumpi jatkuvuus ja enemmän panostusta flamencoon myös koulun hallinnon taholta. Paljon käydään keskustelua flamencon tasosta Danshögskolanissa – pitäisikö sen olla kaikille avoin mahdollisuus vai tiukoin pääsyvaatimuksin pienelle eliitille rajattu etuoikeus. Tällä hetkellä se on jotakin siltä väliltä, mikä aiheuttaa sekavuutta ja epätasapainoa opiskelijoiden erilaisten taustojen ja erilaisen kokemuksen takia. Nyt flamencon voi treeniaineekseen valita kuka tahansa asiasta koulutuksen aikana innostunut. Treenaaminen ei siis välttämättä edellytä aikaisempaa kokemusta.

Ruotsi on aina Ruotsi

Suomen ja Ruotsin flamencomaailmoista löytyy eroja. Täällä tunnutaan yleisesti ottaen olevan paljon perinneuskollisempia ja hieman varovaisia rikkomaan vanhoja kaavoja, Suomessa taas asenne on ennakkoluulottomampi ja rohkeampi. Suomessa tanssin taso vaikuttaa myös korkeammalta tai ainakin laaja-alaisemmalta kuin täällä. Kiitos Suomen flamencofestivaalien pitkien perinteiden, suomalaisilla on ollut mahdollisuus nähdä enemmän espanjalaisia esityksiä kuin ruotsalaisilla. Tämä on osaltaan varmasti vaikuttanut myös yleisiin näkemyksiin.

Muuten flamencoelämä täällä on suhteellisen elävää. Tukholman Peña Sacai järjestää konsertteja ja toimintaa. Live-konsertteja onkin ollut positiivisen usein, itse asiassa paljon useammin kuin tanssiesityksiä, mikä ehkä kertoo musiikin asemasta täällä.

Eroja Ruotsin ja Suomen välillä löytyy muustakin kuin flamencon tekemisestä. Ihan heti ei ehkä muistaisi, että tämä naapurimaa on todellakin Ulkomaa. Kieli on aiheuttanut tuskanhikeä ja ahdistusta, koska opetus ja kirjallisuus on ruotsiksi, ja yhtä vaikea on päästä sisälle uuden maan tapoihin ja käytäntöihin, vaikka maantieteellinen ero olisikin pieni. Ruotsalainen mentaliteetti on kovin erilainen kuin suomalainen: kaikki huhupuheet loputtomista kokouksista ja keskusteluista – jotka eivät johda mihinkään, mutta eivät myöskään lopu koskaan, koska on epäkohteliasta sanoa mielipide liian suoraan – ovat osoittautuneet tosiksi. Täällä todellakin kaikilla pitää olla mukavaa ja mieluiten yhtä mukavaa, ettei kenellekään tule paha mieli ja jotta tasa-arvo säilyy järkkymättömänä.

Myös opiskelusta isoa osaa näyttelevät (usein loputtomat) keskustelut, analysoinnit sekä omat huomiot ja ajatukset. Koulun yleinen perin ruotsalainen päänsilittely- ja huolehtimisasenne ”meillä kaikilla on niin mukavaa, onhan?” tuntuu ajoittain kornilta yhteydessä, jossa ihmisiä koulutetaan hyvin rankkaan ja fyysiseen ammattiin. Toisaalta keskuste-

Flam PÅ HÖC

lut eri tanssialojen edustajien kanssa ovat todella kiinnostavia ja näkökulmaa avartavia.

Minulle tämä vuosi on kuitenkin osoittautunut antoisaksi, ei ehkä aivan samalla lailla kuin alun perin oletin, mutta monessa suhteessa kuitenkin. Jos haluaa ainoastaan kehittyä flamencotanssijana, ei Danshögskolan ehkä ole paras mahdollinen paikka. Suurin kehitys tapahtunee ajattelun tasolla, ei niinkään teknisessä osaamisessa. Lisäksi täällä olo on avannut ja avartanut katsantokantaa laajemmin koko tanssin kenttään ja tarjonnut mahdollisuuden keskittyä vain yhteen asiaan, tanssiin.

Danshögskolan
Sehlstedtsgratan 4 (PB 27043),
102 51 Stockholm
Puh. +46 8 459 0535
Fax +46 8 459 0510
www.danshogskolan.se

Legendaarinen Amor de Dios

KAARI MARTIN

Madridilainen Amor de Dios -koulu sijaitsee kohtalaisen uusissa tiloissa Antón Martínilla, alakerrassa iso kaupahalli ja **Carmen Cortésin** siskojen pitämä flamencokahvila, aina täynnä flamencostaroja ja alan opiskelijoita.

Täällä opettavat useat eri opettajat: joidenkin tunneilla tehdään samaa kuukausia, mutta useimmat vaihtavat aihetta viikoittain. Yleensä paikalla ovat vanhemman polven edustajista ainakin **La Tati** ja **Candela Soto**. **Ciroa**, **Maria Magdalena** ja **El Güitao** en ole nähnyt opettamassa tänä keväänä. Edellämainitut ovat hyviä aloitteleville tai kuusariseisarikasaristailin diggareille. Tunteja on kaikille tasoille, mutta taso vaihtelee sen mukaan, millaista jengiä tunneilla käy. Tunneilla käy yhtä paljon ulkomaalaisia kuin espanjalaisia.

La Tachalla on hyvä jatkotason tunti, juureva staili, kaikki rematet takapotkuilla, hauska tyyppi! Hän on myös yksi Madridin parhaan tablaon Las Carbonerasin omistajista. Jatkotason tunti on myös ainakin **Manuel Reyesillä**, hyvä oma tyyli, mutta tunneilla käy myös rasittavia päätään nyökytteleviä faneja... Ei tietenkään aina, eikä tietenkään kaikki. Hyvä pedagogi kun menossa hyvä kausi, kärsii ajoittaisista epäloogisuuden puuskista (aloittaa koreografian keskeltä). Laulaa hyvin! **La Trucolla** on tekniikkaa sekä jatkotason tunti, jolla käy paljon muusikoita hengaa-massa! **Antonio Reyes** pistää hikoilemaan, vauhti on kova.

Ammattitasolla hyviä opettajia ovat Manuel Reyes, **Manuel Liñán**, **Rocío Molina** ja mittava määrä vaihtelevia opettajia (esim. **Belén Maya**, **Belén Fernández**, **Pepa Molina**, **Mercedes Ruiz**). Rocío Molinalla on erinomainen ja poikkeuksellinen vartalonkäyttö, huomiota herättävin nuori tanssijalupaus. Manuel Liñán on erinomainen pedagogi! Valitettavasti **Rafaela Carrasco** ja **Án-**

gel Rojas eivät ole pitäneet tunteja tänä keväänä, ja opettajat vaihtelevat sen mukaan kenellä on aikaa pitää tunteja. **Nani Paños** opettaa tällä hetkellä danza estilizadaa eli kastanjetteja ja sitä rataa. Jos haluat rehkiiä ja tulla asianmukaisesti haukutuksi, valitse **Carlos Sauran** leffojen elävä legenda **Merche Esmeralda**. Tunnit ovat tiistaista perjantaihin, ei kuumenna opeta koskaan maanantaisin (on varmaan niin hirveällä tuulella)...

Loistava laulunopettaja on **El Falo!** Myös **Talegon de Córdoba** opettaa laulua, laulaa kyllä hyvin, mutta tukka jää takakenoon. Kannattaa tsekata kumpi toimii juuri sinulle!

Rohkeasti vaan koululle, respassa työskentelevät ovat todella ystäväl-

lisiä! Nykyään tunneilla vaihdetaan rivejä ruotsalaisten malliin, eli ei tarvitse enää stressata, ettei näkisi mitään. Saleja voi vuokrata neljä euroa tunti ylöspäin.

Viereisellä Lavapiésin alueella on myös El Horno -tanssikoulu, jonka tarjonnassa on runsaasti muita lajeja Pilateksesta jazziin. Myös flamenco on, opettajana lähinnä brasilialainen **Yara Castro**. Hyviä treenisaleja voi vuokrata melkein samaan hintaan kuin Amorilla – jos haluat menettää treenirauhasi **Joaquín Cortésin** luukuttaessa viereisessä salissa bändeineen, niin tänne. Koulujen välinen kävelymatka noin 5–10 min.

Lisätietoja: www.amordedios.com (uskomatonta! flamencot ovat saaneet kuin saaneetkin itsensä nettiin!) ja www.centroelhorno.com.

Suomalaisten suosikki Sevillassa

AILIN BAYAZ

Sevillassa sijaitseva Fundación Cristina Heeren keskittyy perinteitä kunnioittavan flamencon tutkimukseen, opetukseen ja säilyttämiseen. Fundaciónissa annetaan opetusta flamencolaulussa, -tanssissa ja -kitarassa.

Vuosikurssin kesto on lokakuun alusta kesäkuun loppuun, ja tasoja on kolme – perustaso, keskitaso sekä edistyneet. Hinnat vaihtelevat 2295 ja 2550 euron välillä. Heinäkuussa järjestetään vuosittainen kuukauden tiiviskurssi (hintaa 700–800 euroa). Opettajina toimivat mm. **Calixto Sánchez** ja **Esperanza Fernández** (laulu), **Manolo Franco** ja **Miguel Ángel Cortés** (kitara), sekä **Rafael Campallo** ja **Milagros Mengíbar** (tanssi).

Fundacionin toimisto sekä laulu- ja kitarakurssien opetustilat sijaitsevat historiallisessa rakennuksessa

Santa Cruzin sydämessä. Keski- ja jatkotason tanssikurssit pidetään El Juncalissa, bussimatkan päässä Sevillan keskustasta. Tanssikurssille otetaan enimmäkseen 25 oppilasta kullekin tasolle, kitarakurssille 15 ja laulukurssille 8. Fundaciónissa myönnetään stipendejä sekä laulu-, kitara- että tanssikurssilaisille. Vuoden Fundaciónissa opiskellut motivoitunut ja ansiokas opiskelija voi kansalaisuudesta riippumatta saada stipendin seuraavalle vuodelle. Fundaciónissa opiskeleville myönnetään opintotuki.

Monipuolinen opetusohjelma

Fundación Cristina Heerenissä flamencotanssia on opiskellut puoli tusinaa suomalaista viime vuosien aikana. Kertoessaan kokemuksistaan he arvostivat tanssitekniikan parantumista, flamencontäyteisessä ympäristössä elämistä sekä treeni-innon ja kurinalaisuuden vahvistumista. Lisäksi moni arvosti saatavilla olevaa runsasta tiedon määrää sekä

koki saaneensa vastauksen useaan flamencoön liittyvään kysymykseen. "Aikaisemmin flamenco oli minulle tanssitekniikkaa, mutta Fundaciónissa ymmärsin, ettei flamenco ole kiinni tekniikasta vaan musiikin ominaisuuksista ja tunteesta", kommentoi **Tatiana Soloviova**, joka on opiskellut Fundaciónissa tanssia.

Tanssijat arvostivat myös musiikintuntemuksen kehittymistä. "Siellä käsitti, mitä kaikkea laulusta voi ylipäättäänsä opiskella, eli tietynlaista paneutumista ja kurinalaisuutta se antoi", kertoo tanssia opiskellut **Kati Vyyryläinen**. "Piruuttitekniikka kehittyi, flamencopalojen rakenne sekä laulun maailma avautui, mutta esimerkiksi kehonhuoltoon ei kiinnitetty juurikaan huomiota."

Haittapuolena mainittiin koulu-
maisuus ja suuret 18–20 hengen ryhmät. Henkilökohtaista palautetta ja

kannustusta opettajilta ei aina saanut tarpeeksi, ja etenkin kitaraopiskelijat harmistuivat helposti opettajien epäjärjestelmällisyydestä sekä tehottomasta ajankäytöstä. Eräiden opettajien kohdalla espanjalaisoppilaiden suosimista oli havaittavissa. Niin tanssi- kuin kitaratunneillakin tuntui korostuvan helposti tekemisen määrä, ei laatu. "Laulusta oppi hurjan paljon, improvisaatio-
kyky kehittyi myös laulun- ja tanssinsäestystunneilla, jossa monesti joutui säestämään tietämättä mitä laulaja seuraavaksi laulaa", kuvailee kitaristi **Samuli Työrinoja**. Tanssijat sitävastoin toivoivat lisää improvisaatio-
kykyä kehittäviä käytännön harjoituksia.

Sekä kitara- että tanssinopiskelijat harmittelevat, että ilmaisua ja oman tyylin etsimistä ei korosteta tarpeeksi. Koska opetus keskittyy

perinteiseen andalusialaiseen tyyliin, ei luovuuteen ja omaperaisuuteen juurikaan kannusteta. Suomalaisia kitara- ja lauluopiskelijoita on Fundaciónissa ollut vähemmän, mutta vallitsevan mielipiteen mukaan parasta Fundaciónissa on juuri laulunopetus. Kitaristeille, jotka haluavat oppia säestämään laulua, Fundación on hyvä opinahjo. Aloitteleville tanssijoille, jotka haluavat vahvistaa tanssitekniikkaa sekä saada flamencon perusopetusta, opintovuotta Fundaciónissa voi myös lämpimästi suositella.

Fundación de Cristina Heeren
Osoite: c/ Fabiola 1, 41004 Sevilla
Puh. +34 954 217 058
Faksi +34 954 228 879
S-posti: info@flamencoheeren.com
Kotisivut: www.flamencoheeren.com

Flamencokitaraa Hollannissa

AILIN BAYAZ

Vuodesta 1983 Rotterdamin konservatoriosta maailmanmusiikin laitokselta on voinut valmistua pääaineena flamencokitara. Konservatorio on ainoa laatuaan, sillä edes Espanjassa ei ole vastaavaa mahdollisuutta.

Flamencon ohella voi opiskella myös argentiinalaista tangoa, intialaista, brasilialaista ja latinalaisamerikkalaista musiikkia sekä jazzia. Flamencokitaralinjalle valitaan joka vuosi noin viisi uutta opiskelijaa. Ensimmäinen vuosi on useimmissa tapauksissa tutkintoon valmistava epävirallinen opintovuosi, jonka aikana saa musiikin teorian ja kitaran opetusta. Perustutkinto kestää kokonaisuudessaan neljästä viiteen vuotta, mutta monet tarvitsevat valmistuakseen useamman vuoden. Maisteritutkinnon kesto on vähintään kuusi vuotta. Lukuvuosimaksu on 1600 euroa. EU-maista tulevat oppilaat voivat hakea maksusta palautusta.

Paco Peña vastaa tutkinnon tai-

teellisesta johdosta ja opettaa itse kerran kuukaudessa oman uransa ohella. **Ricardo Mendeville** ja **Hans Van Gogh** opettavat muuna aikana. He pyrkivät välittämään Paco Peñan opetusmenetelmää, joka on saanut tunnustusta myös Espanjassa. Flamencokitaran perustekniikka käydään läpi yksityiskohtia myöten. "Saada olla Paco Peñan oppilaana on etu oikeus. Hän korostaa tekniikan merkitystä ja tarkkaa compasta ja vaatii oppilaitaan paljon – heidän soittonsa tulee kuulostaa flamencolta", kertoo **Kambiz Afshari** Hollannista. Rotterdamin oppilaiden puhdas tekniikka ja kitaran sointi on pistetty merkeille myös Espanjassa. Yksi Rotterdamin oppilaista, **Tino Van der Sman** (Córdoban kitarakilpailun finalistti) on jopa päätenyt Fundación de Christina Heereniin opettamaan. Espanjalaisista muun muassa **Paco Serrano** on ollut Paco Peñan opissa Rotterdammassa.

Väistämätöntä on, että kun flamenco opiskellaan sen syntyseudun ulkopuolella, törmätään tiettyihin ongelmiin. "Kun Espanjassa laulu on useimmiten tärkein inspiraation-

lähde flamencokitaristille, Rotterdammassa laulun säestäminen rajoittuu pitkälti kirjaston flamencolevyjen ja videoiden kattavaan tarjontaan. Tätä tunnutaan kompensoivan tarjoamalla oppilaille runsaasti perinteisiä falsetoja ja monimutkaisia soolokappaleita, jotka pitävät opiskelijat kiireisinä", toteaa belgialainen **Bert Vermoesen**. Kuitenkin flamenco-tanssin taso on Hollannissa korkeahko, mikä mahdollistaa sen, että kitaristit voivat oppia tanssin säestyksestä ja tehdä töitä tanssijoiden kanssa. Muutaman kerran vuodessa konservatoriossa vieraillee korkeamman tason laulajia.

Rotterdamin kitarakurssi on varsin pätevä ja laadukas ja suositeltava etenkin niille, jotka haluavat pätevätyä kitaristina. Niiden, jotka haluavat oppia flamencosta, kannattaa kuitenkin harkita opin hakemista Espanjasta.

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten
Osoite: Kruisplein 26,
3012 CC Rotterdam
Puh. +31 10 217 1100
Faksi +31 10 217 1101
S-posti: rc@codarts.nl (Rotterdams Conservatorium), rda@codarts.nl (Rotterdamse Dansacademie)
Kotisivut: www.codarts.nl

Mehukkaita naisääniä

La Tana: Tú, ven a mí

Laulu: La Tana; kitara: Diego del Morao; akustinen kitara: Barriga blanca de Ohio; basso: Alain Pérez, Carles Benavent; perkussiot: Piraña, huuliharppu: Antonio Serrano; piano: Caramelo de Cuba; jaleos: Boho, Juan Grande ja Manuel Cantatore, palmas: Dúo Barriga blanca, José Valencia, Ángela Bautista, Herminia Irene, Chelo. Tuottajat: Paco de Lucía ja Javier Limón. V2 Records, 2005.

Harva flamencoartisti on kulkenut urallaan niin huimaa ylämäkeä kuin **La Tana**. Reilu vuosi sitten hänet tunnettiin ammattilaisena muiden rivissä, tänään hänen nimensä on huomattavasti laajemmin tunnettu, taatusti enemmän kuin esikoislevynsä julkaisevien laulajien nimi yleensä.

Sevillalaislaulajatar, oikealta nimeään **Victoria Santiago Bor-**

ja, on flamencoperheestä – äiti on laulaja, isä kitaristi, sisar tanssija ja veli pianisti. La Tana on tehnyt töitä usean huipputason tanssiryhmän laulajana (mm. **Antonio Canalesin**, **Farruquiton** ja **Joaquín Cortésin** ryhmissä).

La Tanan nykyisen suosion syy on yksi mies, yksi levy ja yksi maailmankiertue. **Paco de Lucía** ihastui laulajattaren ääneen sen verran, että ensin pyysi hänet laulamaan ”Cositas buenas” -levynsä nimikkokappaleen ja sen jälkeen vei hänet mukaansa maailmankiertueelleen. Maailmankiertueen jälkeen maestro päätti vielä jatkaa yhteistyötä tuottamalla hänen esikoislevynsä ”Tú, ven a mí” Paco:han ei tuota levyjä aivan kenelle tahansa, viimeinen hänen tuottamansa levy oli **Camarónin** ”Potro de rabia y miel” vuonna 1992...

Aivan Camarónin tasolle ei La Tanan levy yllä. Hänen parhaat puolensa kuultiin jo kappaleessa ”Cositas buenas”: vahva mutta sulava ääni, jossa on särmää ja rytmikkyyttä. Voisi nähdä hänet yhdistelmänä Pacon yhtyeen laulajien parhaista puolista: La Tanassa yhdistyy **Montse Cortésin** hienostuneisuus **Duquenden** voimaan.

Levyn muusikot ovat todella parhainta A-luokkaa, sillä lähes koko joukko soittaa myös Paco de Lucían yhtyeessä, mikä on kyllä aikamoinen laadun tae. Kitaristi **Diego del Morao** pärjää hienosti. Kakkoskitaristina soittaa **Barriga blanca de Ohio**, joka lienee kyllä tunnetumman kitaristin salanimi...

Ei ole kovin yllättävää että La Tana mainitsee suurimpana idolinaan **Remedios Amayan** – levy muistuttaa melko paljon Amayan linjaa eli sisältää lähinnä cante festeroa: rumbaa, tangosta ja buleriasta. Onpa joukkoon päässyt myös siguiiriya, joka on levyn ainoa ”monimutkaisempi” kappale: on tempovaihteluita ja kikkailua, ja kappale loppuu yllättäen

räväkkään buleriakseen. Buleriakset jäävät muutenkin suosikeiksi, niissä La Tanan hyvät puolet tulevat vahvimpina esille. Harva laulaja taitaa näin rytmikkäästi maukkaan laulun. Myös tangokset ovat mehukkaita, svengaavia tulkintoja. Eniten levyllä ärsyttävät rumbat: nimikkokappale toki tanssittaa, mutta on musiikkina melko puuduttava.

Tove Djupsjöbacka

Montse Cortés: La Rosa Blanca

Kitarat: Niño Josele, Tomatito, Paquete, Luki Losada, Diego del Morao ja Eduardo Cortés; basso: Alain Pérez; perkussiot: Piraña, Luki Losada; viulu: Bernardo Parrilla; vierailevina laulajina Potito ja Farruquito; tuottaja: Javier Limón

Montse Cortés on naislaulajien eliittiä. Hänen äänensä soi kauniisti ja voimalla. Ei ihme, että kompapaamaan on saatu liuta eturivin flamencomuusikoita. Levyn aloituspala ”Río de azúcar” on kevyttä flamencopoppia. Helposti nieltävää, mutta taiten tehtyä. Kitaran varressa on mm. **Diego el Cigalaa** säestänyt **Niño Josele**.

Sitten päästään asiaan. ”Las alfareras” -bulerías pärähtää käyntiin vangitsevalla kertosäkeellä. Kitaristina on kukas muu kuin itse **Tomatito**, grammy-palkittu flamencojättiläinen.

Juuri kun päästään vauhtiin, tulee hunajaa niskaan. Romanttisen imelä ”Hiere” ei sytytä, jos ei häiritsekään. Heikomman laulajan tulkitsemana kappale voisi olla sietämätöntä kidutusta, mutta Cortésin kaltainen seireeni saa tämänkin kuulostamaan lemменkutsulta. Onneksi nimikap-

Montse Cortés La Rosa Blanca

Siirappinen taidonnäyte

Vicente Amigo: Un momento en el sonido

Kitara, sävellykset: Vicente Amigo; perkussiot: Tino di Geraldo, Paquito González; basso: Antonio Ramos; bandoneón: Ariel Hernández; laulu: Potito, Antonio Villar, Blas Córdoba, Ángela Bautista; jousisovitukset: Joan Albert Amargós. Sony BMG 2005.

Vicente Amigoa voidaan kiistatta pitää yhtenä nerokkaimmista flamencokitaristeista. Hänen rytmin-käsittelynsä on loistavaa, ja tyyllilajit sisältävät aina mielenkiintoisia falsettoja, joissa juuri rytmiä on osattu hienosti muunnella. Uudella levyllä on kymmenen kappaletta, joista hienona esimerkkinä voi mainita soleán.

Levy on tosin aika siirappia, ja sointumaailma liikkuu hieman edellisen levyn puitteissa, mutta tunnelmamusiikiksi levy sopii mainiosti. Levyltä löytyy Vicenten ”perinteisiä” harmonioita hyvin paljon, joten puritaaneille levyä en todellakaan suosittele. On myös todettava, että

Vicenten biisit menevät levy levyltä yhä enemmän hissimusiikin puolelle. Levyllä laulajina vierailevat **Potito, Antonio Villar** sekä **Blas Córdoba**. Tangoksessa laulusta vastaa kaunisääninen **Ángela Bautista**. Levyllä on tyyllilajeina rumba, soleá, tangos, farruca, bolero a Marcos kahtena versiona, zapateado, taranta sekä kaksi buleriasta. Buleriakset ovat hienoja sävellyksiä, joista ”Rocamador”-kappaleessa on tunnistettavissa melodia elokuvasta ”Puhu hänelle”. Vicente Amigo teki biisin kyseiseen elokuvaan laulajanaan **El Pele**. Jännine bassorymityksineen tämä on toimiva kappale.

Levy on tuore kokonaisuus. Miinuksena mainittakoon, että kappaleet ovat turhan pitkiä ja levyn kokonaiskesto yli 60 minuuttia. Kuunnellessa saattaa siis helposti nukahtaa. Voidaan silti todeta, että Vicente Amigo on taas piristänyt monia ja saanut soitollaan lisää kuulijoita.

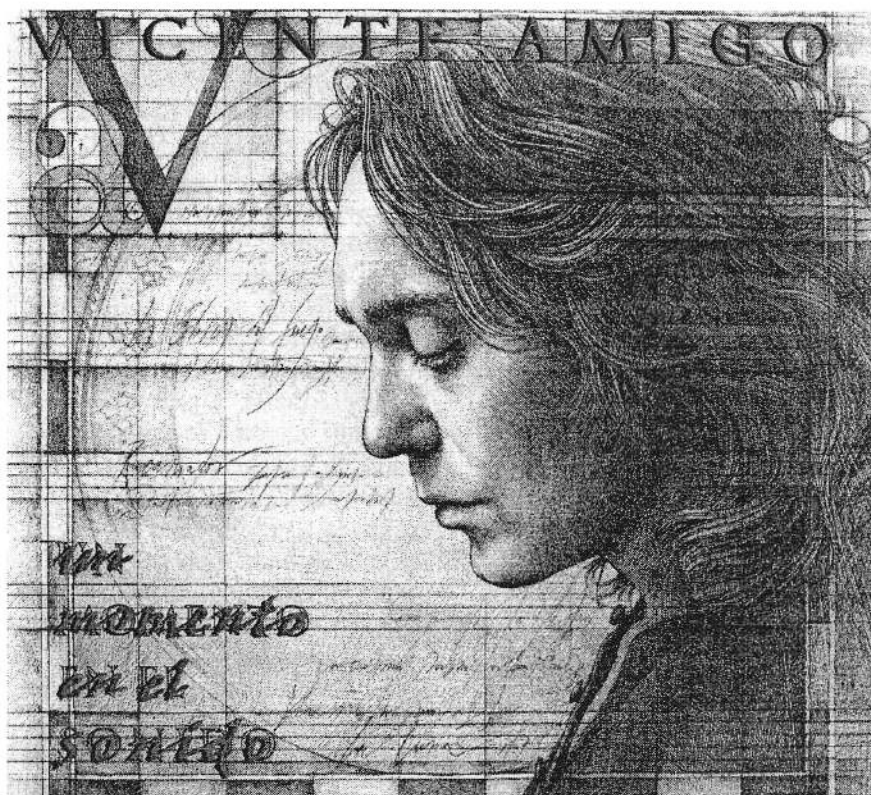
Juho Koskimies

pale saa letkeällä rytmillään ja jälleen niin nasevilla kuoro-osuuksillaan viipinää punttiin. Melodiat suorastaan pakottavat laulamaan mukana, ja tämän kanssa imurointikin muuttuu tanssiksi.

Levy on täynnä toinen toistaan iskevempiä melodioita, eikä kuororallatuksia ole säästely. Se ei haittaa, koska melodiat kestävät toiston. Toisaalta tarkemmassa kuuntelussa levyn poppimaisuus hieman häiritsee. Tämmöisellä ykkösdivisioonalla olisi saanut aikaan taiteellisesti kunnianhimoisempaakin jälkeä.

Levyn tuottajana ja biisinikkarina hääriinyt **Javier Limón** on vastuussa keitoksesta. Hän on alan arvostettua eliittiä ja uskonkin, että hänen hittivainulleen on kysyntää jatkossakin. Suosittelen lämpimästi kaikille pohtavien melodioiden ystäville.

Tommi Virtanen

Javier Limón - tuottajagurun kaksi puolta

JUHA LEINO

Myyntimenestyksiä ja parhaan tuottajan Grammy Latino. Viime vuosi oli kitaristi-säveltäjä-tuottaja **Javier Limónille** pelkkää juhlaa.

Vuosien 2003–2004 epätodennäköisin musiikillinen menestyskonsepti oli luultavasti laulaja **Diego El Cigalan** ja kuubalaisen pianistin **Bebo Valdésin** yhteinen projekti "Lágrimas Negras", josta syntyi platinallevy, konserttikiertue sekä dokumentti ja konserttitaltiointi. Tampereelle ensi kesänä saapuvan, madridilaisen nuoren polven flamencolaulajan ja Ruotsissa asuvan 85-vuotiaan veteraanipianistin kohtaaminen ei kuitenkaan ollut aivan sattuman kauppaa, vaan kohtaloa oli avittamassa tuottaja Javier López Limón. Sattumaa tai ei, samalla miehellä on viime aikoina ollut kultasormensa pelissä muutamassa muussakin merkittävässä levytyksessä, esimerkiksi **Enrique Morenten**, **Paco de Lucían**, **La Tanan** sekä **Montse Cortésin** viimeisimmissä julkaisuissa.

Muusikoiden luottomies

Musiikin ja esimerkiksi elokuvien tuottaminen eroavat toisistaan siinä, että elokuvan tuottajan tehtävä on ennen kaikkea huolehtia rahavirroista, jotka elokuvaprojekteissa tietysti ovatkin huomattavia. Äänilevyn tuottaja on enemmän muusikko muiden muusikoiden joukossa – tuore pari korvia, jotka kuuntelevat jokaista suoritusta kriittisesti ja vastaa siitä, että kokonaisuus kulkee tiettyyn suuntaan. Tämä vapauttaa muusikot keskittymään omiin roolihiinsa.

Javier Limón tosin sanoo itse, että levyä ei aina voi "hallita", sillä joskus sillä tuntuu olevan oma mieli. "Levystä täytyy antaa tulla sellainen kuin siitä luonnostaan tulee, vaikka vähän hirvittäisikin. Mutta sen täy-

tyy antaa tulla joksikin. Hyvässä levyssä on selkeä asenne, eikä samaan levyyn voi sekoittaa liian erilaisia asioita."

Työtä huippujen kanssa

Ennen levynteon aloittamista tuottaja on usein se henkilö, joka kerää yhteen muusikot ja päättää, ketkä soittavat kussakin kappaleessa. Tiettyyn kappaleeseen voidaan myös kutsua juuri sen tyylin erikoisosaaja. Flamencossa, jossa varsinaisia yhtyeitä on hyvin vähän, tällainen työtapo on hyvin tavallinen. Käytännössä levyn jokaisella kappaleella voi olla hieman erilainen miehitys. Kaikkein helpoimmalla tuottaja pääsee, jos työskentelee vain parhaiden kanssa: "Oikein hyvä kinkku, oikein hyvä viini ja oikein hyvä leipä, niistä ei saa huonoa yhdistelmää tekemälläkään", sanoo Javier Limón. "Jos sinulla on hyvä teema ja huippumuusikot, pitäisi olla aika tumpelo, jotta saisi sen kuulostamaan huonolta."

Monella tuottamallaan levyllä Limón on toiminut myös säveltäjänä. Säveltäminen oli myös syy, joka sai hänet kiinnostumaan tuottamisesta. Tuottajalla on päätösvalta sävellyksen toteutuksessa, ja jos säveltäjä ja tuottaja ovat sama henkilö, sävellyksellä on paremmat mahdollisuudet kehittyä täyteen kukkaansa. "Tärkeintä kappaleen tekemisessä on yrittää tuhota alkuperäisestä ideasta mahdollisimman vähän", hän muotoilee **Woody Allenia** vapaasti lainaten. Limónilla on oma levymerkki sekä Madridin liepeillä studio, jonka hauska puoli on se, että siellä saat- taan saada levyllään Paco de Lucían tekemät palmakset tai Enrique Morenten äänen, jos nämä sattuvat piipahtamaan paikalla.

Koska kukaan ei ole täydellinen, Javier Limónistakin voi kertoa, että hän oli vetoamassa yhdessä mm. **Enrique de Melchorin**, **Paco Ortegán**

ja **El Güiton** kanssa tanssija **Far-ruquiton** puolesta (ks. Letra 2/04) perustein, joilla on vain vähän tekemistä lain kirjaimen kanssa. Mutta vaikka oikeustiede ei olekaan Limónin vahvimpia puolia, niin musiikin suhteen hänen makuunsa ja osaa- miseensa luottaa tällä hetkellä moni – ja syystä.

Javier Limón mukana mm. näissä:

Agua de esperanza (José el Francés)
Corren tiempos de alegría (Diego El Cigala)
Cositas buenas (Paco de Lucía)
El Cantante (Andrés Calamaro)
El pequeño reloj (Enrique Morente)
El Sorbo (Niño Josele)
Flamenco (Windham Hill Guitar)
Jerry González y Los piratas del flamenco
Lágrimas negras (Bebo Valdés ja Diego El Cigala)
Alabanza, La rosa blanca (Montse Cortés)
María Sarmiento (Compañía El Cruce)
Parking Completo (David Broza)
Putcheros do Brasil (Victoria Abril)
Tributo flamenco a Don Juan Valderama (eri esittäjiä)
Tú, ven a mí (La Tana)

Lähteet ja lainaukset: nettijulkaisu El nido del escorpión (www.elnidodelescorpion.com) sekä dvd-dokumentti "La cocina de Bebo y Cigala", Calle 54 Records 2003.

Rytmi yhdistää kansat

Kun kansa kerääntyy Heurekan Verne-teatteriin nähdäkseen elokuvan "Stomp", useimmat odottavat varmaan jotain maailmankuuluun Stomp-ryhmään liittyvää. Kyllä Stompia nähdään, mutta myös paljon muuta. Elokuva kertoo ennen kaikkea musiikista ja rytmeistä eri puolilla maailmaa. Kuvaus on uskomattoman upea – Verne-teatterin kupoli täyttyy ihmisten kasvoista, kauniista maisemista ja tietenkin upeasta musisoinnista. Kerrankin nähdään maailman musiikkikulttuurreja todella laadukkaasti kuvattuina.

Elokuva on myös täynnä yllätyksiä, eikä koskaan tiedä minne matka ympäri maailmaa seuraavaksi vie. Varmaan siksi tuntuu yllättävän vahvalta, kun kankaalla yhtäkkiä näkyvät Albaicínin tutut maisemat, Andalusian valkoisia taloja vuorenrinteellä. Granadan kaupunkia kuvataan ilmasta, kiertäen, etsien. Lopulta kamera löytää haluamansa – Alhambran tornin katolla seisoo **Eva**

Yerbabuena upeassa liilassa puvussa. Hän esittää ryhmineen ytimekkään buleriaksen, jossa näkyy vahvasti tämän tanssijan ominaispiirteet, vahvuus yhdistettynä harvinaiseen herkkyyteen. Muusikkoina nähdään Evan ryhmästä tutut kitaristi **Paco Jarana**, laulajat **Segundo Falcón** ja **Enrique Soto** sekä perkussionisti **Antonio Coronel** ja palmero **Salvador Gutierrez**. Taltiointi on erittäin laadukas, kerrankin koputusten jokainen ääni kuuluu loistavasti.

Elokuvan sanoma tuntuu olevan se, että musiikki ja rytmit yhdistävät kaikki maailman kansat. Ei voi muuta kuin ihailla elokuvassa nähtyjä esiintyjiä, sillä mukaan on saatu todellisia huippuryhmiä eri puolilta maailmaa. Matka ympäri maailmaa lähtee New Yorkista ja Stomp-ryhmästä, mutta elokuvassa nähdään afrikkalaisia rumpaleita ja perinteisiä tansseja, brasilialaista sambaa, Amerikan alkuperäiskansojen musiikkia, Japanin Kodo-saaren

kuuluisia rumpaleita, Iso-Britannian kirkonkellojen soittajia, intialaista juhla-kulkuetta norsuineen ja paljon muuta. Varsinkin afrikkalaiset ryhmät jäävät mieleen – jokaisen esiintyjän kasvoilta paistaa niin suuri ilo, että sitä toivoisi jaettavan muillekin.

Heurekan tiedekeskuksessa on tällä hetkellä Musiikki-näyttely, joka on myös tutustumisen arvoinen. Näyttely sisältää kaikenlaista musiikkiin liittyvää länsimaisen musiikin historiasta ilmakitarointiin. Omaksi suosikikseni nousi maapallo, joka sisältää kansanmusiikkia eri puolilta maailmaa. Näyttelyssä voi myös testata musikaalisuutensa, kuunnella valaiden laulua, oppia "skrätssäystä" ja paljon muuta. Suosittelen lämpimästi kaikenikäisille.

Tove Djupsjöbacka

Heurekan Musiikki-näyttely on avoinna 5.3.2006 asti. "Stomp – Maailman rytmi" nähdään Verne-teatterissa 1.2.2006 asti, kolme näytöstä päivittäin. Lisätietoja: www.heureka.fi.

Soleána

Sinulla ei ollut minun kutomaa puseroa päälläsi.
Aavistin tiesi kapenevan
en ottaisi askelta sillä

Soleána kuljen jälkiäsi etsien
löytänen sinut erinäköisenä
ja -nimisenä.

En enää hidastele.
Rakennan amerikkalaisista talonraunioista
eheän maatilaa
solisevalle Guadalquivirille.
Käyt vasenta kulmakarvaa nostamatta sisään.

Lähdemme mustalaisteatterikiertueelle
punaisella peräkärryllä
karkaamme kauas mustalaisittain.

Anette Åkerlund

Marruecos

Siniset portit aukenevat Marokon sillalle
jään yöksi katsomaan punaista kuuta
rappuset natisevat, meri kaikkialla lumoamassa katsojan.

Itämaiset viulut säestävät taivasta.
Katson kaukaisuuteen.
Tuuli tuoksuu kanelilta.
En päässyt karkuun:
Olet unessa mukana
Marokon sinisessä yössä.

Anette Åkerlund

Reyes

Reyes – kuninkaallisten nimi
oli mieleeni,
kun luulin kirjoittavani sen alle omani
sinun akkanasi,
mustalaiskuninkaan poika.

Otit eron ennen häitä.
Minä jäin kastitta.

Anette Åkerlund

Suomi:

4.–9.7.

Flamenco- ja ratsastusleiri Vesilahdessa

Opettajana Maija Lepistö, säestäjänä Chiqui

Lisätietoja: matti@hovinratsutila.fi

25.–30.7.

Tampereen Flamencoviikko

25.7. Avajaiset, sevillanastanssiaiset, ravintola Kivi (Tampereen teatteri) klo 19
26.7. Kotimainen ilta, ravintola Telakka, klo 19
27.7. Katja Lundén: ¡La Máscara!, Tampereen teatteri klo 19

28.7. Jerónimo Maya, Tampereen teatteri klo 19
29.7. Diego El Cigala, Tampereen teatteri klo 19
30.7. Compañía Rafaela Carrasco: Una Mirada del Flamenco, Tampere-talo klo 19
Festivaalilubi 25.–29.7. klo 21 alkaen ravintola Kivessä (Tampereen teatteri)

Kurssit:

Tanssi: perustaso klo 13–15, op. Katja Lundén, keskitaso klo 10.45–12.45 op. Manuel Liñán, edistyneet klo 15.15–17.15, op. Manuel Liñán.

Laulu klo 13–15, op. Manuel Gago
Kitara klo 11–13, op. Jerónimo Maya.
Ilmoittautuminen 16.5. alkaen festivaalin nettisivuilla: www.tampereflamenco.com

2.–6.8.

Savonlinnan Oopperajuhlat.

Barcelonan oopperan Gran Teatre de Liceun vierailu.

Ohjelmistossa Donizettin Lemmenjuoma (2., 4. ja 6.8.) sekä Espanjalainen konsertti-ilta (Granados: Goyescas sekä Zarzuelan helmiä, 3. ja 5.8.).

Viikon aikana Espanja-aiheista ohjelmaa, mm. luentoja espanjalaisesta kulttuurista, historiasta, musiikista jne.

www.operafestival.fi,

www.savonlinnankesayliopisto.net

Espanja:

25.6.–10.7.

Festival Internacional de Musica y Danza de Granada

25.6. Trasnóche flamenco: Juan Pinilla, laulu; Luis Mariano, kitara

Venta El Gallo, Sacromonte, klo 24

27.6. Compañía María Pagés: "Canciones antes de una Guerra"

Teatro Isabel La Católica klo 22.30

1.7. Trasnóche flamenco: Rocio Segura, laulu; Paco Cortés, kitara

Peña La Plateria, Albaicín, klo 24

2.7. Trasnóche flamenco: Antonio Heredia, tanssi; Juan Angel Tirado ja Victor "El Charico", laulu; Luis Mariano, kitara; Miguel "El Cheyenne", perkussiot; Encarni Heredia, compás

Peña La Plateria, Albaicín, klo 24

5.7. ja 7.7. Ballet Nacional de España: "El sombrero de tres picos", "El Café de Chinitas", Jardines del Generalife, klo 22.30.

8.7. ja 9.7. Compañía de Rafael Amargo: "D.Q... pasajero en tránsito", Teatro Isabel La Católica klo 22.30.

8.7. Trasnóche flamenco: Rocio Bazán, laulu, Venta El Gallo, Sacromonte, klo 24.

9.7. Trasnóche flamenco: Paco Javier Jiménez, kitara, Cueva La Fragua, Sacromonte, klo 24.

www.granadafestival.org

Compañía Eva Yerbabuena:

29.6.–1.7. (teos vielä avoin)

Palau de la Música, Barcelona

4.8. "Eva", Teatro Municipal, Benalmádena, Málaga

6.8. "Eva", Mercado de Abastos, La Unión, Murcia

12.8. "A cuatro voces", Centro de Artes Escenicas, Salamanca

www.evayerbabuena.com

4.–15.7.

Festival Internacional de Córdoba Guitarra

Esitysohjelma vielä avoin

Kursseja:

4.–12.7. Kitara, opettajina Manolo Sanlúcar, José Antonio Rodríguez, Manolo Franco, Paco Serrano.

4.–8.7. Tanssi, opettajana Inmaculada Aguilar.

11.–15.7. Yhdistetty tanssi- ja kitarakurssi, opettajina Javier Latorre (tanssi), Ricardo Rivera (kitara).

4.–7.7. Laulu, opettajana Calixto Sánchez, Rafael Montillo "Chaparro Hijo", kitara.

www.guitarracordoba.com

Miguel Poveda ja Martirio

5.7. Festival d'Estiu de Barcelona Grec, Teatre Grec

7.–8.7. Teatro Español, Madrid

www.tallerdemusics.com/miguel_poveda

9.7. Festival flamenco

Esiintyjinä Luis de Córdoba, Carmen Linares, Arcángel, Julian Estrada Zambra (Córdoba)

22.7. Compañía de Sara Baras: Sueños

Castillo de Sohail, Fuengirola
www.sarabaras.com

23.7. XXXIV Festival de Cante Grande

Esiintyjinä mm. Carmen Linares, Remedios Amaya, Arcángel, Luis el Zambo, Miguel Angel Cortés, Chicuelo ja El Güito Polideportivo municipal Antonio Sánchez, Casabermeja (Málaga)

6.8. Festival flamenco de Ojen

Esiintyjinä mm. Miguel Poveda, El Cabrero, Arcángel, Calixto Sánchez, La Macanita ja Manolo Franco
Colegio público Los llanos, Ojen (Málaga)

24.8. Recital de Cante: Miguel Poveda

Auditorio municipal de los cerros, Cartagena (Murcia)

www.tallerdemusics.com/miguel_poveda

Ruta de la Bajañi:

19.9. "Conocer la historia y evolución del flamenco"

Luento: Alberto García Reyes, esiintyy Rocio Bazán ja Javier Jimeno
Fundación José Luis Cano, Algeciras (Cádiz) klo 21

20.9. "Clase interactiva del flamenco. Aprender a distinguir los estilos."

Eduardo Rebollar

Peña Camarón de la Isla, San Fernando (Cádiz) klo 21

21.9. "Sobre el cante"

Luento: Manuel Curao, esiintyy Jesús Mendez ja Manuel Valencia

Peña Flamenca Puerto Lucero, Sanlúcar de Barrameda (Cádiz) klo 21

22.9. "Sobre el toque"

Luento: Juan José Tellez, esiintyy Alfredo Lagos

Centro Andaluz de Flamenco, Jerez de la Frontera (Cádiz) klo 20

23.9. "Sobre el baile"

Luento: Rosalia Gómez, esiintyy Rafael de Carmen, Casa de Cultura Fernando

Villalon, Moron de la Frontera (Sevilla) klo 21

Järj. Junta de Andalucía, Consejería de Turismo

www.andaluciaflamenco.org

Ruta del compás del tres por cuatro.

Los cantes básicos:

10.10. "Sobre el toque"

Luento: Fernando González Caballos, esiintyy Antonio Soto, Peña Enrique el Mellizo, Cádiz, klo 21

11.10. "Clase interactiva del flamenco.

Aprender a distinguir los estilos." Antonio el Pipa, Estudio Antonio el Pipa, Jerez de la Frontera (Cádiz) klo 20

12.10. "Conocer la historia y evolución del flamenco"

Luento: Alberto García Reyes, esiintyy Jesús Mendez ja Miguel Salado, Peña Pepe Montaraz, Lebrija (Sevilla) klo 21

13.10. "Sobre el cante"

Luento: Fernando González Caballos, esiintyy Nano de Jerez ja Eduardo Rebol- lar, Utrera (Sevilla) klo 21

14.10. "Sobre el baile"

Luento: Rosalia Gómez, esiintyy Carmen Lozano, Peña Torres Macarena, Sevilla klo 21

Järj. Junta de Andalucía, Consejería de Turismo

www.andaluciaflamenco.org

Pohjoismaat:

29.6–3.7.

Kitarakurssi Tukholmassa

Opettajana Enrique Vargas, kaksi tasoa: aloittelijat sekä keskitaso.

pbonnet-jaramillo@bredband.net

14.–21.8.

Festival Nórdico Tukholmassa

Esityksiä:

15.8. Gerardo Nuñez Trio, Södra teatern klo 19

17.–19.8. Compañía Eva Yerbabuena:

"Eva", Dansens hus klo 19

20.8. El Falo y grupo, vierailevana tanssi-

jana Rocio Molina, Södra teatern klo 20

14., 16.–18.8. Pohjoismainen ilta, Stallet

klo 21. Pohjoismaisia esiintyjä.

Kurssit:

Tanssi: Rocio Molina, Katja Lundén

Laulu: Rafael Jimenez "El Falo", Pepita Rohde (Tanska)

Kitara: Emil Pernblad (Ruotsi)

Palmas: Erik Steen (Ruotsi)

Cajón: Stephan Jarl (Ruotsi)

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:

www.flamenco.se tai Tove Djupsjöbacka.

Ks. lisää sivulla 16.

Muuta:

12.–20.8.

Flamenco-Festival Berlin

www.flamencofestival-berlin.com

Vahvaa kotimaista 11 tanssijan voimin!

¡La Mascara! Katja Lundén

Tampereen Teatteri ke 27.7. klo 19

Liput 14/12 ■

TAMPEREEN

25.-30.7. 2005

Flamencoviikko

Paras uusi kitaristi 2004: Flamenco Hoy awards:

Jerónimo

Tampereen Teatteri to 28.7. klo 19

Liput 22/20 ■

Grammy-voittaja, BBC:n world music palkinto.
Flamencon suuri ääni:

Diego El Cigala

Tampereen Teatteri pe 29.7. klo 19

Liput 28/26 ■

Uuden flamencon tähti 13 henkisen kokoonpanon kanssa:

Rafaela Carrasco-

Una Mirada Del Flamenco

Tampere-talo la 30.7. klo 19

Liput 28/26 ■

Yhteistuotannossa mukana Tampere-talo

**Festivaalin INFO ja kotimaiset
Flamencoklubi-illat Ravintola
KIVI, Tampereen Teatteri ja
Ravintola Telakka**

FLAMENCOKURSSIT:

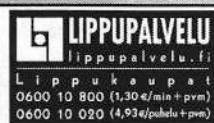
TANSSI (3 TASOA)

KITARA

LAULU

Katso lisää netistä:

<http://tampereflamenco.com>

Cabeza de Vaca

Spanielit

Kesän tullen Cabeza de Vaca haluaa varoittaa kesän kuumuudessa pii-levistä vaaroista. Niistä flamencon harrastajia koskettavat eniten ylenmääräinen viinin litkiminen sekä *spanielit*. Viinin litkiminen ei sinänsä vaadi kauniimpaa tai rumempaa päivää, eikä sen parempaa syytä. On kuitenkin todettu hellepäivinä vietettävien kesäkarkeloiden pahasti sekoittavan sääntillisenäkin pidettyjen ihmisten päät. Väliin jäävät sadepäivätkin menevät siinä tohinassa kosteissa merkeissä. On kuitenkin syytä muistaa, että liasta viinin juomisesta aiheutuu maksan tärinää, aivosyhyä ja umpimielisyyttä, joista varsinkin jälkimmäinen on geeniperimällemme erittäin yleistä.

Suomeen helleaallot yltävät poikkeuksellisen harvoin. Yleensä ne aiheuttavat ihmisissä hyväntuulista hyrinää, hättäväikutuksen rajoituksessa palaneisiin olkapäihin, sekä muutamaa auringonpistoksen aiheuttamaan järjenmenetykseen. Suomalaiset ovat tottumattomina potentiaalista riistaa helteiden mukana Suomeen silloin tällöin eksyville

spanieleille. Erityisesti *spanieliurokset* ovat paikoitellen aiheuttaneet vakavia tuhoja suomalaisten naaraiden keskuudessa. Ongelma on meillä flamencon harrastajille valitettavan tuttu.

Spanielin tunnistaa helposti runsaasta karvoituksesta. Sen pikimustat hiukset ovat öljytyt. Ympärilleen se levittää imelää tuoksua. Sysimustat silmät tapittavat hypnoottisesti. Tällaisen katseen kohdatessa on viisasta kääntää katse toisaalle. Valitettavan moni tuijotuksen vangiksi joutunut viaton suomineito on karannut *spanielin* mukana aina *spanielin* kotipesälle saakka vahingon ollessa usein peruuttamaton.

Spanielit ovat viekkaita kuin kuttu. Härmäläisestä jurottavasta ja umpimielisestä kotiuroksesta sen helpoiten erottaa käytöksestä, joka *spanielilla* on näennäisen rento ja huoleton. Tämä on parhaiten havaittavissa urosten joutuessa samalle soidinkentälle. Siinä missä härmäläinen asettautuu puolustuskannalle ja tarkkailee naarasta rehdisti valtaamasta nurkastaan, heittäytyy *spanieli*

huomion keskipisteeksi äänekkäästi voihkien, käsiään taputtaen ja hurjaa soidintanssiaan elämöiden. Tällä leveysasteillamme erityisen poikkeuksellisella toiminnalla *spanieli* yleensä saakin paikallisten naaraiden jakamattoman huomion ja härmäläinen uros jää auttamattomasti alakyn-teen.

Naarasspanieleista ei koidu *uros-spanieleiden* tavoin samanlaista uhkaa. Avuttomat härmäläisurokset eivät uskalla lähestyä vieraan näköistä lajia, vaan luikkivat lähimmän puun taakse piiloon. Arka *spanieli-naaras* ei voi reviiirään raivokkaasti puolustavalle suomalaisemakolle kaksintaisteluun joutuessaan mitään, vaan joutuu usein pahoin raadelluksi tai jopa syödyksi.

Aurinkoista kesää!

Top5

-palstalla pureudumme letralaisten kuuntelutottumuksiin ja listaamme viimeaikojen suosikkiviisikon. Tällä kertaa meille avautui **Juho "...pero poco a poco"** Koskimies.

1. Manolo Sanlúcar: Tauromagia

"Tämä oli se herra, joka sytytti minut flamencoon."

2. Vicente Amigo: Vivencias Imaginadas

"Klassikko ainakin minulle."

3. Paco de Lucía: Siroco

"Tangoksessa tulee mukavasti esille ydin eli kysymys-vastaus."

4. Camarón: Potro de rabia y miel

"Herran viimeinen levy, loistavia buleriaksia."

5. Camarón: Vivire

"Hyvä teema, jota Paco käyttää myös sooloissaan."

"Eihän tuo valitseminen helppoa ole ja niitä hyviä levyjä on niin paljon, joten tässä on nyt joitain helmiä... on noi kyllä kovia plattoja!"

Ilmoitushinnat ja koot Letrassa

1/1-sivu 170 e	155 x 247 mm
1/2-sivu 85 e	155 x 120 mm
1/4-sivu 42 e	155 x 60 mm
1/4-sivu 42 e	74 x 120 mm
1/8-sivu 21 e	74 x 60 mm

Tienda

Tämä palsta on jäsenille ilmainen paikka ilmoittaa myytävistä tavaroista! Lähetä ilmoitukset Tove Djupsjöbackalle.

PEÑAN SALIN VUOKRAUS

Helsingin Flamencoyhdistyksen salia voi vuokrata opetus- ja harjoituskäyttöön kuka tahansa. Salin osoite on Pohjoisesplanadi 2.

Hinnat:	Opetuskäyttöön	Harjoituskäyttöön
Jäsenille:	Pieni sali 7 e/h Iso sali 12 e/h	Pieni sali 4 e/h Iso sali 7 e/h
Muille:	Pieni sali 9 e/h Iso sali 14 e/h	Pieni sali 6 e/h Iso sali 9 e/h

Tiedustelut ja salivaraukset:

Auli Kaartinen, p. (09) 351 4781, 050 305 7392

1. Merkitse varauskirjaan selvästi

- koko nimesi
- kellonaika
- onko varaus harjoitus- vai opetuskäyttöön

2. Merkitse yhteystietosi (nimi, puh.nro) kirjan takana olevaan listaan.

3. Peruutukset on tehtävä viimeistään 2 vrk ennen varattua aikaa, muutoin niistä peritään maksu. Soita tai laita tekstiviesti peruutuksesta Auli Kaartiselle. Auli hoitaa peruutuksen merkitsemisen varauskirjaan. Omatoimisesti peruutuksia ei saa merkitä.

Helsingin Flamencoyhdistyksen omat internet-sivut löytyvät osoitteesta

www.flamenco.fi

Seuraavan lehden deadline on 25.8.

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n hallitus vuonna 2005 (kevätkokoukseen 2006 asti)

Anne Virtanen, puheenjohtaja
Aurinkolahden puistotie 8 A 11
00990 HELSINKI
040 716 3134 (yhd. puhelin), 050 561 6586
anne.riikola@helsinki.fi

Emilia Aho, I varapuheenjohtaja
050 522 6758
emilia.aho@welho.com

Auli Kaartinen, II varapj., salivaraukset
050 305 7392, (09) 351 4781
auli.kaartinen@btj.fi (työ),
solea@jippii.fi (koti)

Anne Lamberg-Laitinen, jäsenrekisterin
ja taloudenhoitaja
Urkupillintie 7 H 78
00420 HELSINKI
040 52 12 763, 020 483 5911 työ
anne.lamberg@metso.com (työ),
anne.lamberg@24.fi (koti)

Mervi Ahlroth, sihteeri
044 501 2515
mervi.neste@sci.fi

Arja Haapakorpi, tiedotus
050 539 6711
arja.haapakorpi@kolumbus.fi

Sonja Vottonen, peñaemäntä
041 516 2677
sonja.vottonen@helsinki.fi

Hanna Apunen, varajäsen
041 431 7130
hanna@octante.com

Aura Ettala, varajäsen
050 401 6144
aura.ettala@helsinki.fi

Kirsi Niittyinperä, varajäsen
040 83 44 928
kirsi.niittyinpera@tuotos.fi

Tove Djupsjöbacka, Letran päätoimittaja
040 731 4304
tove.djupsjobacka@helsinki.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2
00130 Helsinki
p. 040 716 3134
www.flamenco.fi

M

Helsingin Flamencoyhdistys ry
Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2, 00130 Helsinki

por Soleá, por tangos
popular

*tu vienes vendiendo flores
tu vienes vendiendo flores
las tuyas son amarillas
las mías de mil colores*

sinä tulet myyden kukkia
sinä tulet myyden kukkia
kukkasi ovat keltaisia
omani kaikkia värejä

Suom. Erika Alajärvi